Rates of advertising:

2 inches, 1 column,	one year	$12.00
" " " "	half year	7.00
" " " "	3 months	4.00
" " " "	1 month	2.00
" " "	one insertment	1.00
2 inches, 2 columns,	one year	$20.00
" " " "	half year	12.00
" " " "	3 months	7.00
" " " "	1 month	4.00
" " "	one insertment	2.00
3 inches, 2 columns,	one year	$30.00
" " " "	half year	18.00
" " " "	3 months	9.00
" " " "	1 month	6.00
" " " "	one insertment	3.00

Payments for one year advertisement, half cash, balance after 6 months.
Paymments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIETUVA

Preke apgarsinimu:

2 collai, 1 kolumna,	per metas	$12.00
" " " "	pusia metu	7.00
" " " "	ezwerty metu	4.00
" " " "	menesy	2.00
" " " "	wiena syky	1.00
2 collai, 2 kolumnos,	per metas	$20.00
" " " "	pusia metu	12.00
" " " "	ezwerty metu	7.00
" " " "	menesy	4.00
" " " "	wiena syky	2.00
3 collai, 2 kolumnos,	per metas	$30.00
" " " "	pusia metu	16.00
" " " "	ezwerty metu	7.00
" " " "	menesy	5.00
" " " "	wiena syky	3.00

Už metiny apgarsinima, puse pinigu turi butie užmoketa isz wirszaus, o kita puse po 6 m.nesiu.
Už wieną kitą apgarsinimą, paduotą ant trumpesnio laiko kaip ant metu, turi butie užmoketi visi pinigai isz wirszaus.

Nr. 17 — CHICAGO, ILL., SUBATA, 24 Balandžio (April) 1897 m. — Metas V.

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published at Chicago, Ill., every Saturday.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.
Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Nedėlinis Laikrasztis
"LIETUVA"
Iszeina kas Subata Chicago, Ill.
Kasztuoja ant metų:
AMERIKOJE..... $2.00
Į UŽMARE..... $3.00
"Lietuvos" spaustuvė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.
Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiuncziant pinigus už ją, kaip ir su wissais kitais reikalais, wisada reik uždėti szitoki adresą:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

—o—

Karė terp Grekijos ir Turkijos.

Bereikalo Europos wieszpatystės stengėsi ne daleisti užsidegti karei terp Turkijos ir Grekijos; priewarta, kokią Europa wartojo priesz Grekiją, tik padrąsino turkus ir suerzino grekonis teip, kad mažos reikėjo priežasties ant užsidegimo karės. Isz tikro karė jau užgimė Welykų subatą. Kas pirmiausiai užpuolė, tikrai nežinia: turkai kaltina grekonis, tie wėl turkus. Nors Europos wieszpatystės reikalawo, idant lygiai Turkija, kaip ir Grekija atitolintų sawo kariauną nuo rubežiaus, bet kol spėjo randai tų wieszpatyszczių iszduoti atsakanczius įsakymus sawo kariaunai, jau ant rubežiaus ir susikulė. Dabar jau Europos įsakymai ne turi wertės: sykį susimuszę, jau įsakymų ne klausys, jeigu jų ne suwaldys didesni už įsakymą pajiega. Subatos dieną grekonys įsiweržė į Turkiją ir pirmutines Turkų linijas nustumė toliaus. Potam jau karė isz abiejų pusių likosi apgarsinta. Turkiszkos kariaunos wirszinįkas, Edhem pasza gawo paliepimą pereiti per rubežių į Grekiją, grekiszkas pasiuntinys ir konsulias apleido Turkiją, tas pats atsitiko ir su turkiszkais Grekijoj. Antrą Welykų dieną turkai užėmė Melunga Pass (įėimą per kalnus į Grekiją). Turkai užpuolė ant forto Actium, kur buwo 500 grekiszkų kareiwių, fortą isz kanuolių sugriowė ir beweik wisi kareiwiai likosi iszmuszti. Smarkiausias muszis buwo prie Melunga, kur grekonys smarkiai gynė rubežių. Turkai apkasė sawo stowyklas po Manexą, ant kurių smarkiai metėsi grekonys, bet ne galėjo stowyklų paweržti. Po Nezeros wienok grekonys turkus nustumė, bet tie teisinasi, kad jie tyczia pasitraukė, nes tuom dalį grekiszkos kariaunos atitolino nuo Melungos, kurią isztikro turkai paėmė. Turkiszkos pajiegos traukia dabar nuo czia ant Larissos, grekiszkos Tessalijos dalyj. Grekiszka laiwynė ne tinginiauja teiposgi ir rodosi ant jurių grekonims geriaus sekasi: grekiszka laiwynė subombordawo miestą Prevezą. Kaip wienok pasibaigs dabar užgimusi karė, nieks ne gal žinoti. Kariszkos pajiegos Grekijos rods mažesnės: Grekija ne gal stumti į karę daugiaus 200,000 kareiwių, kadangi jų daugiaus neturi, Turkija gi galėtu surinkti 800,000. Grekija wienok gal wiską, ką tik turi, siųsti prieszais Turkiją, ta gi paskutinė to padaryti ne gal, nes reikia palikti jos diktai wisokiose prowincijose, kur laukia wien progos, idant maisztus pakelti; ne gal sutraukti kariauną ir nuo rubežių mažų Balkanų pussalio wieszpatyszczių, kaip antai: nuo Montenegro, Serbijos, Bulgarijos, kurios teiposgi wien atsakanczios progos laukia, idant galėtu mestiesi ant turkų. Turkiszka kariauna stowinti Albanijoj gawo isz pradžių įsakymą traukti ant Grekijos rubežiaus, bet tuojaus potam tasai įsakymas likosi permainytas: albaniszkiems regimentams paliepta rinktiesi prie Montenegro rubežiaus. Albanijos kalnų gywentojai teiposgi ginkluojasi ir, turbut, ne ant pasiskubinimo į pagelbą Turkijai. Nežiurint ant turkų sargybos, į Macedoniją persigriebė keli tukstanesiai grekoniszkų liuosnorių, kurie tikisi sukelti priesz Turkiją wisus czia apsigywenusius grekonis ir užimti turkams užpakalį ir gele žinkelius.

Kad isz pradžių turkai įsiwerž toliaus į Grekiją, to galima tikėtis, nes isz pats pradžių daugiaus jų susirinko ant rubežiaus, bet keno bus paskutinė pergalė, to dabar nieks ne gal žinoti. Jeigu ne užkils maisztai Turkijos waldybose, jeigu kitos Balkanų pussalio wieszpatystės neįsikisz į karę, Grekija bus pergalėta. Ant suszelpimo grekonių plaukia pinigai isz kitų krasztų. Anglijoj wieną tik sanwaitę ant grekonių naudos surinko 6 milijonus frankų, renka ant jų naudos aukas ir Prancuzijoj.

Prancuzija.

Matomai Prancuzijos randas ne geidžia suirimo ryszių su Maskolija, nes prezidentas Faure rengiasi Sėjos mėnesyj atsilankyti pas Maskolijos carą. Su prezidentu keliauja ir Prancuzijos užrubežinių dalykų ministeris, Hanotaux. Gal wėl susitaikyti, bet wisgi bus tai susitaikymas lopintas, ne ant ilgo, kadangi tauta liejusi sawo kraują už liuosybę prispaustų ne gal užmirszti sawo praeitės, ir pastoti garbintoja degutu smirdinczio despotizmo. Gal jungti prancuzus su maskoliais reikalai politiszki, bet ne simpatija, kadangi žmogus su pusgywuliu draugauti ir simpatizuoti ne gal.

Europos wieszpatystės, nežinodamos kas gal toliaus užgimti isz dabartinės karės Turkijos su Grekija, stengiasi užlaikyti wisas sawo pajiegas ant netikėtų rytuose atsitikimų, todėl nesierzina su kitų krasztų randais. Prancuzija sutarė su Brazilijos randu sawo nesutikimus kaslink waldybų rubežių praszalinti, pawesdama juos ant nusprendimo santaikos suduĩ. Į sudžias sutarė pakwiesti Szweicarijos prezidentą.

Gywentojai Draugystės salų (Tonga salų), Oceanijoj, pasikėlė priesz prancuzus. Salos tos gana tirsztai apgywentos ir jos, galima sakyti, yra tai wienos isz swarbiausių prancuzų waldybų ant pietinių jurių. Miestas Papeite, ant salos Tahiti, yra tai wieta, kur gywena prancuziszkas gubernatorius Gallet. Tuojaus atkakus ant salų Galletui ir pakilo maisztai. Gywentojai skundėsi ant didelių mokeszczių ir ant galo atsisakė juos mokėti. Atsiszaukė į sawo wadowus ir kwietė wisus ant syk apsiginkluoti ir iszwyti prancuzus; tikėjosi gauti czia Anglijos pagelbą. Isz syk pakilo maisztai ant salų Raiatea Tahaa, Opea, Taraitoa. Gubernatorius, pirm pradesiant karę, atsiszaukė į gywentojus įsakydamas padėti ginklus, bet jo įsakymo cziabuwiai nepaklausė. Gallet pareikalawo kariaunos; laiwas "Aube" atgabeno 800 prancuziszkų kareiwių, kurie iszlipo ant salos Raiatoa ir Tahaa; kaimai likosi kanuolių szuwiais iszgriauti. Ant salos Taraitoa patiko prancuzus apsiginklawę cziabuwai, isz kurių wos 100 turėjo szokius tokius karabinus. Didesnė dalis pasikėlusių likosi prancuzų su durtuwais iszbadyta ir muszio laukas užsiklojo negywėlių kunais, likusiejie gi pasislėpė į kalnus. Nežiurint wienok ant daugybės isz degintų kaimų, ant isznaikintų laukų, maisztas wisgi ne suwaldytas. Ant salos Taheiti wos 600 cziabuwių atidawė ginklus ir juos tai prancuzai perkėlė ant salos Utoroa. Suwaldymas pasislėpusių kalnuose kasztuos dar daugiaus kraujo.

Pietinė Afrika.

Karė terp Anglijos ir burų republikų dar ne prasidėjo, bet wisi tiki, kad ji turės užgimti. Anglija ne reikalauja labai daboti karę terp Turkijos ir Grekijos, nes jeigu ir Turkiją pradėtu terp sawęs dalyti Europos wieszpatystės, tai ir czia Anglija, turbut, ne tiki gauti krasztą sultano waldybų. Tą, ką ji norėtu nuo Turkijos paimti, laiko nuo seniai, nors antai Prancuzija ir Maskolija gana norėtu ją iszkrapsztyti. Geriausias Turkijos krasztas ir geriausiai Anglijai tinkantis—yra Egiptas o tą Anglija jau waldo, nors to waldymo nieks jai nepripažino. Likusios Europos wieszpatystės, gal už tas waldybas westi ir kruwinas kares, Anglijai nėra reikalo kisztiesi. Todėl gal ji wieną akį atkreipti ir daboti kitas Europos wieszpatystes Turkijoj, o kitą atkreipti ant Pietinės Afrikos republikų. Anglijos ministeriai stengiasi rods nors priežastį karės su burų republikomis surasti, isz tikro gi wienaitinė priežastis yra ta, kad Anglija nori po sawo waldžia pamuszti wisą pietinę Afriką. Tokį darbą galėtu Angiljai stabdyti Wokietija, kurios waldybos susiduria su angliszkoms Pietinėj Afrikoj, bet jeigu Europoj užgims karės gaisras, Wokietijai iszpuls sawo czia reikalų daboti, kiwirazytiesi su Anglija ne galės. Todėl tai paskutinė ir stengiasi kuo smarkiausią ugnį sukurti, idant užsidegus kuo didžiausiam laužui, jam bedegant, sawo reikalus Afrikoj galėtu atlikti. Angliszki laikraszcziai tiesiog sako, kodėl Anglija turi su burais karę pradėti; sako jie: Anglijai reikalingos aukso ir deimantų kastynės, kokios yra Transvaaliaus republikoj, bet kad jos prezidentas ne gal dasiprotėti sawo krasztą Anglijai atiduoti, todėl reikia jį su wisu pamuszti ir atlikta. Apie kitokias karės priežastis nėra reikalo ir kalbėti. Republikos tos silpnos, o jeigu nieks joms ne suteiks pagelbos, Anglija ir pasitiki jas lengwai pergalėti.

Iszpanija ir jos waldybos.

Iszpanijai truksta jau pinigų ant tolesnės karės su waldyboms; pakelti dar labiaus mokeszczczius namieje jau ne galima, kadangi gywentojai ir dabartinių ne nor mokėti. Randas bijosi, idant ne užkiltų Baskų prowincijoj ir Katalonijoj karlistų maisztai.

Ant salos Kubos susirėmimai kariaujancių pajiegų, rodosi, pasiliowė. Kokia to pasiliowimo priežastis, tikrai nežinia. Kalba, buk Suwienytos Wieszpatystės Sziaurinės Amerikos bando taikyti iszpanijonis su kubanais. Iszpanija žada pripažinti kubanams tiesą rėdytiesi sawiszkai, teip antai, kaip rėdosi sziądien Kanada arba Australijos angliszkos waldybos. Kitos wėl nuo Kubos pareinanczios žinios garsina, kad beweik pusė iszpaniszkos kariaunos guli ligonbucziuose, todėl Weylerui truksta pajiegų ant iszėjimo prieszais pasikėlėlius ir buk iszpaniszka kariauna susirinko į didelius miestus, ant kurių wėl kubanai ne drysta užpulti. Kaip ten su tuom ne butų, bet wisgi galima spręsti, kad czia maisztai turės neužilgio pasibaigti ir tai su nauda gywentojų. Jeigu iszpanijonys ne suteiks su wisu neprigulmystę Kubai, tai wisgi turės suteikti nors kuo placzia usią wietinę patwaldystę, isz ko toliaus užgims jau ir neprigulmystė.

Iszpaniszkos kariaunos wirszinįkas ant Filipinų, jenerolas Palavieja, praneszė iszpaniszkam randui, kad czia maisztus galima nors tuom tarpu laikyti už pabaigtus. Po paskutiniu pergalėjimų maisztinįkų, 15,000 jų padėjo ginklus. Ar isztikro ten teip yra, ne galima tikrai žinoti, nes apart praneszimo jenerolo Palavieja, kitokios žinios isz czia ne atėjo. Gal but, kad tuom tarpu lyg pasiliowė, bet ar maisztai wėl ne pakils? Žinoma, turės pakilti, jeigu iszpaniszki waldinįkai nesiliaus skriaudę cziabuwių gywentojų.

Japonija.

Japonijos kariszki laiwai jau iszplaukė prie Havai salų; isz siuntė ten wieną laiwą ir Suwienytos Wieszpatystės Sziaurinės Amerikos. Anglijos laikraszcziai jau dabar kalba apie karę Amerikos su Japonija už waldymą Havai salų. Laikraszcziai tie sulygina laiwynes abiejų krasztų ir pranaszauja, kad užgimus karei, Amerika butų japonieczių sumuszta, kadangi Japonijos laiwynė daug esanti drutesnė ir geresnė už amerikoniszką.

Japoniecziai ką tik suwaldė maisztus ant patekusios po jų waldžia, po paskutinei su chiniesziais karei, salos Formozos. Maisztai tie traukėsi per kelis metus, taigi nuo pats pradžios japonieczių užėmimo tos salos. Maisztinįkai turėjo kuo geriausius ginklus, taigi turbut juos suteikė koks nors isz kaimynų. Japoniecziai prispeitė maisztinįkus kalnuose, užgimė smarkus muszis, kur per tukstantį maiszsinįkų japoniecziai iszmuszė, likucziai iszbėgiojo po kalnus, kur dar slapstosi.

Neperseniai trys widurinės Amerikos republikos susijungė į wieną didelę. Tuom tarpu wienoj isz tų susijungusių, republikoj Honduras, užgimė jau rewoliucija. Rewoliucijonieriai užėmė miestą Puerto Certer. Republikos Gwatemala, San Salvador ir Nicaragua pasiulė prezidentui Bonilla sawo pagelbą ant pergalėjimo rewoliucijos. Matomai tos wieszpatystės neilgai užlaikys wienybę, bet pasidalys wėl į mažas, nuolatai terp sawęs kariaujanczias, kaip tai pirma buwo.

Isz Lietuwos.

Gaisrai Wilniaus gub.

Pirmoje pusėje Kowo mėnesio, Wilniaus gub. gaisrai padarė daugiaus blėdies, negu kitais mėnesiais. Nuo pradžios Kowo, per dwi sanwaiti, buwo Wilniaus gubernijoj isz wiso 18 gaisrų. Iszto wiso skaitliaus, ugnis užgimė: 3 atsitikimuose — nuo neatsargumo paczių padegėlių; 4 nuo padegimo ir 11 — nuo nesusektų priežaszczių. Wisuose tuose atsitikimuose ugnelė isznaikino žmonių turtų už 28811 rublių.

Jaunas wagilius.

Wilniuje, ant Szwento Jurgio ulyczios, dwi moteriszkės patėmyjo apiplyszusį 13 metų žyduką, neszantį brangią moteriszką skrandą. Paklausė jos, kur jis tą skrandą gawo? žydukas atsakė, kad nesza jis ją dėl pataisymo, bet klausinėjant toliaus, jis paklupo ant atsakymų ir ant galo pamatęs, kad czia gal but negerai, metė skrandą, ir pasakęs: "imkite jeigu norite", leidosi bėgti. Paskui jį leidosi gimnazijos mokintinis, Woloczkowicz, prisiwijo bėgantį ir sulaikė; pawytasis gynėsi ir szaukė į pagelbą sawo draugą, bet tas pamatęs, kad besirenkanti žmonės jį užtėmyjo, nesiskubino su pagelba, bet pats prasiszalino. Žydukas wienok nenusiminė, tik iszsitraukė peilį ir durė į Woloczkowiczą; pasinaudojęs, kad tas sužeistas jį paleido, žydukas pabėgo. Ant rytojaus wienok palicija jį susekė ir suėmė. Už tai žydukas ir pateko po sudu, kurisai nusprendė ant nubaudimo atiduoti jį tėwams. Ne skaudžiai, turbut, nubaus jį tėwai, kurie gal ir wagystų iszmokino.

Sunkiai sužeidė.

Kaune, isz krikszczionizkų mėsos pardawinyczių Prijemskio iszwažiawo darbinįkas. Beważiuojant skersai ulyczias, kurios widuriu ėjo du kareiwiai, wienas isz kareiwių sudawė wažiuojanczian darbinįkui su czebatais, kuriuos laikė rankoj. Mėsinįkas suduotas skaudžiai, sukeikė; tada kits kareiwis iszsitraukė durtuwą ir durė koliojanczian į szoną ir jį sužeidę, abu kareiwiai nutraukė sau toliaus sawo keliu. Suėmė wienok juos paskui policija; sužeistą gi mėsinįką nugabeno į ligonbutį, kur pasirodė, kad sužeidimas yra pawojingas.

Blaiwystės užweizda.

Pagal ciecoriaus paliepimą, ant praszymo maskoliszko iždo ministerio įrengti wisose gubernijose, kur yra užwestos randė degtinės pardawinyczios, į pusę metų po įrengimui tokių pardawinyczių, bus wisur parengtos blaiwystės įrėdnės, ant ko net maskoliszkas randas paskiria ir pinigiszką paszelpą. Lietuwoj, nuo Liepos mėnesio bus parengtos rando degtinės pardawinyczios, taigi nuo pradžios ateinanczių metų galės ir czia pradėti sawo darbą blaiwystės įrėdnių sanariai. Atsidaro musų tewynės apszwiestunams nauja darbo dirwa, kad tik jie jos warpucziu ne apleistu, kaip apleido kitas. Tegul pasistengis iszdirbti daleidimą uždėtį skatinyczias, parengti moksliszkus skaitymus ir kitokius žmonėms pasilinksminimus. Jeigu musiszkiai apie tai nesirupins, apims ir tą dirwą maskoliai, o musiszkiems liks wien rugojimas, kad maskoliai wiską paweržia. Paweržia isz tikro, bet todėl, kad mes nesirupiname apie paėmimą tų dirwų į sawo rankas. Jeigu musų apszwiestunai neparodo sawo darbų ir stengimusi pakelti protiszkai arba doriszkai žmonis, maskoliai ir stengiasi musiszkių wietas užimti. Ten tik swetimtaucziams darbai ant protiszko ir dwasiszko pakėlimo žmonių patenka, kur sawiejie apie tai prideranczian nesirupina. Tegul todėl Lietuwos apszwiestunai ne snaudžia ir dabar jau atsiliepia su sawo nurodymais prie iždo ministerio.

Isz Suwalkų.

Isz miestelio Grajewo atkako į Suwalkus 15 metų waikas, bet ne atsigabeno paszparto, ko, kaip žinoma, Maskolijoj policijantai pirmiausiai kiekwieno sweczio klausia. Waikas gawo wietą mokintinio wienoje duonkepinyczioj. Neseniai į tą duonkepinyczią atėjo policijantas pirkti duonos. Waikas, užmatęs jį, teip persigando, nes tikėjosi, kad atėjo jo paszparto paklausti, kad nubėgo į kelnorę ir czia pasikorė.

Wėl lietuwiszkas judoszius.

"Vienybė" paduoda apie naują lietuwiszką judoszių, kokį ten Jurgį Laurinaitį, kurisai apskundė gywenanczius Senapilės priemiestyj, Degucziuose, Adomą Smolenską ir Joną Lietuwinįką, už prilaikymą ir platinimą lietuwiszkų knigų. Ant to apskundimo žandarai darė kratą. Namuose apskųstų berods nieko nerado, bet Lietuwinįko pasziurėj rado pilną maiszą knigų. Tokiu budu, per prisidėjimą judosziaus ir pateko į maskolių nagus du geri lietuwiai. Yra wersta isz lenkiszko lietuwiszkoj kalboj puiki pasaka Radzewycziutės, po wardu "Pilkos Dulkės". Ten parodytas lietuwiszkas judoszius, toksai kaip Lurinaitis, bet ant parodymo nepasibaigia: raszėja dar parodo, ką lietuwiai priwalo daryti su sawo brolių iszdawėjais, judosziais: pasakoj tokiems lietuwiai tiesiog sprandą nusuka. Žmogžudystė rods yra darbas peiktinas, bet ne geresnė iszdawystė sawo brolių; praszalindami judoszius, mes tik sawę gintume. Be atsakanczio nubaudimo iszdawėjų mes nuo jų niekaip neiszsiliuosuosime. Tiek jau jų terp mus prirwiso teip Lietuwoj kaip ir liuosoj Amerikoj, kad net nežinia ką su jais daryti. Kaip tendencija pasakos, teip ir wertimo kalba yra labai gera. Mums rodosi, "Tėwynės Mylėtojų Draugytė" galėtu ją ant naudos Lietuwos brolių iszleisti.

Welniui nepasisekė.

Rygoj, ant Mintaujos priemieszczio, wienų namų sawinįke sumislyjo mat pasisawinti pinigus Jos namuose gywenanczių; apsitaisė ji už welnią, įsikraustė į kambarį wieno gywentojaus. Paties gywentojaus tąkart namieje ne buwo, tik pasiliko czia jo 13 metų sunus. Ansai welnias atidarė swetimą pakawonę ir kada pasilenkė ir pradėjo joje pinigų jieszkoti, pasilikęs czia waikas pagriebė kirwį, sudawė welniui su juom į galwą ir užmuszė ant wietos.

Auka Oržewskio.

Wilniaus budelis, Oržewsky, paaukawo 2000 rublių ant įtaisymo naujos triobos ant ambulatorijos, wieton dabar ėsanczios bet ne atsakanczios reikalams, prie waikų ligonbuczio. Kada Oržewsky buwo dar sweiku ir laikė waldžią sawo rankose, tąsyk wien lupti ir skriausti mokėjo Lietuwos žmonis, bet kada mirtis prisiartino kaipo Diewo bausmė už wisus jo plėszimus ir neteisingus nuskriaudimus, tai mažą dalelę czia priluptų pinigų aukauja ant žmonių labo. Tos mažos aukos neuždengs wienok wisų jo piktų darbų, neiszmazgos kraujo nekaltų žmonių Kražiuose pralieto.

Bažnyczios ir cerkwės Wilniaus gub.

Stacziatikių Wilniaus gub. yra wos treczdalys gywentojų. Tuom tarpu cerkwių czia daugiaus negu katalikiszkų bažnyczių. Wisoj Wilniaus gubernijoj, o tame ir mieste Wilniuje, yra 209 cerkwės ir stacziatikiszki kliosztoriai ir 61 koplyczia; katalikiszkų bažnyczių yra 181, koplyczių 116; žydiszkų sinagogų ir maldos namų 318, 7 mahometoniszki nuczetai ir 1 karaimų sinagoga. Pagal skaitlių gywentojų, katalikai labiausiai nuskriausti.

Wilniaus garinė duonkepinyczią.

Wilniuje neseniai parengė grafas Tiszkewyczius garinę duonkepinyczią su wisokiomis naujausiomis prietaisomis; miltai, isz kurių kepa duoną, eina isz to paties grafo Tiszkewycziaus malunų. Nuo 1 d. Kowo wisokiose miesto dalyse uždėjo jau ir pardawinyczias, kur parduoda duoną ir pyragus tos naujos duonkepinyczios. Tas, žinoma, labai ne patinka mažoms, nuo seniaus ėsanczioms daugiausiai žydiszkoms duonkepinyczioms. Jeigu wienok dabar parengtoji pardawinės duoną pigiaus negu senosios, beturcziai galės tik džiaugtiesi.

Twanai Latwijoj.

Upė Dauguwa szį metą anksti paleido. Plaukianczios lytys susigrudo ties miestu Fridrichstadt ir užtwenkė upę, todėl ir wanduo umai pakilo ant 21 pėdos ir užliejo didelę miesto dalį. Gywentojams reikėjo iszsikelti isz sawo gywenimų. Iszsikėlusius patalpino kariaunos kazarmėse; prie apsemto miesto dalies pastatė sargybą ir parengė persikėlimo wietas. Apėmė baimė ir gywentojus tolesnių miesto dalių, bet ant laimės, twanas augszczius ne kilo. Blėdys wienok twano padarytos wis gi labai didelės. Apie prigėrusius žmonis nieko negirdėt, gal prigėrėlių nė nėra.

---

* Kauno miesto roda iszdawė padawadyjimą kaslink prekiawimo szwentomis dienomis; pagal naują padawadyjimą szwentomis dienomis mieste daleista prekiauti isz ryto iki 8 walandai tiktai ir po pietų nuo 1—6 walandai. Tokiu budu ir czia pardawinyczių pagelbinįkai turės nors kiek atilsio.

---

* Maskolijos randas pripažino brolystę "Szirdies pono Jezaus" už uždraustą ir pawojingą. Už prigulėjimą į tą brolystę paskirta bausmė pagal § 312 Maskolijos tiesų.

---

* Buwęs gromatneszys isz Kruglaukių, Prusų Lietuwoj, koksai Klimek, likosi ant 7 metų kalėjimo nusudytas. Buwo jam darodyta, kad jis tris kartus padegė namus nepatinkanczių jam kaimo gywentojų.

---

* Liepojuj, miestas stengiasi parengti darbo namus nemecziams nusikaltėliams, kokių mieste yra gana daug.

Juokai.

Dramatų raszėjas, skaitydamas sawo paraszytą dramą priesz aktorius, iszsitarė, kad jisai nepažįsta nieko baisesnio, kaip skaityti sawo dramatus priesz tokį žinunų susirinkimą. Wiena isz aktorių ant to atsiliepė, kad ji pažįsta dar baisesnį ir nuobodesnį daiktą.

— Kas gi tai butu? Paklausė autorius.

— Tąpti priwerstu sėdėti ir klausyti jusų dramatų, atsakė aktorė.

—o—

— Ar turėjai kada nors kokį nors nepasisekimą sawo kelionėse?

— Szweicarijoj pirkau mano sužieduotiniai cidabrinį laikrodėlį, o ji tikėjosi gauti auksinį.

—o—

— Baltrau, ar eini sziądien į saliuną?

— Kurgi neeisi, juk sziądien nedėlia, nepasigerus butu tai didelė nuodėmė.

Exkursija į New Yorką.

Nickel Plate geležinkelis, nuo 23 iki 26 Balandžio, parduos exkursijos tikietus isz Chicagos į New Yorką ir atgal už $24,00. Tikietai sugrįžti isz New Yorko bus geri iki 4 dienai Gegužio, 1897m. Kas turi reikalą į New Yorką, tegul dabar pasiskubina, nes teip pigiai negaus nė ant wienos linijos.

Atsi-zaukite pas J. Y. Calahan, General Agent, 111 Adams str.

CHICAGO, ILL.

Isz Amerikos.

Maisztai Indianopolise.

Szteto legislatura užgyrė czia bilių, pagal kurį prekės už wažiojimą sztritkariais žmonių likosi numažintas nuo 5 ant 3 centų. Sztritkarių kompanijos rods ne užprotestawo to biliaus, bet sawo tarnams neiszdawė atsakanczio įsakymo pasiganėdinti mažesniu užmokeszczių. Daugelis konduktorių welyjo isz sawo kiszeniaus pridėti po 2c., bet buwo toki, kurie reikalawo po 5c. ir kad wažiuojanti, pasiremdami ant užgirto biliaus, daugiaus mokėti ne norėjo, warė tokius laukan, o keletą moterų tiesiog iszmetė ant ulyczios. Tas ir pakėlė maisztus; sztritkarių langai likosi iszdaužyti, kaip kur net rewolweriai buwo darbe. Ko užgirtas bilius padaryti ne galėjo, tą padarė pasipriesztinimas wažiuojanczių: kompanija pabugo, idant žmonių minios nepradėtu naikinti kompanijos sawasties, todėl ant galo ir iszdawė konduktoriams įsakymą pasiganėdinti 3c. Su tuom ir wisi maisztai pasibaigė.

Amerikos įwežimas ir iszwežimas.

Washingtono statistiszkas biuras paduoda, kad Kowo mėnesyj Suwienytos Wieszpatystės iszgabeno sawo iszdirbimų ir produktų isz wiso už 85400425 dol., taigi ant 11000000 dol. daugiaus negu tą patį mėnesį pereitų mėtų. Atgabeno gi czia swetimų taworų už 76372831 dol., taigi ant 10000000 dol. daugiaus, negu pereitą metą. Isz atgabentų swetimų taworų, už 41152201 dol. buwo liuosų nuo muitų. Imant paskutinius 9 mėnesius, per wisą tą laiką Amerikos iszwežimas pasididino ant 143-000000 dol.; įwežimas gi swetimų taworų sumažėjo ant 108000 000 dol. Per Kowo mėnesį aukso Amerika iszwežė už 572068 dol., atsigabeno gi jo isz swetur už 884166 dol.; cidabro iszwežė už 4915684 dol., atsigabeno gi už 480179 dol.

Plesziku užpulti.

Dwylika apsimaskawusių plėszikų užpuolė ant szeimynos Blakesley, Swinįkų petrolejaus kastynių netoli Findlay, O. Plėszikai įsiweržė į namus naktyj, kada wisa szeimyna miegojo; ji susideda isz naszlės, dwiejų sunų ir dukters. Plėszikai sumuszė baisiai abudu sunus, dukterį gi ir motiną suriszo ir paskui padus degino, norėdami priwersti pasakytį, kur pinigai užkawoti. Surado 5000 dol. pinigų ir juos ir wisokias auksines graznas paėmę, iszsineszdino. Abudu nasz lės sunus teip baisiai sumuszti, kad turbut nuo to reiks jiems mirti.

Dalinimas žemes.

"Wichita" rezerwacija, kurią Washingtono randas nuo Kiowa, Comanche ir Apache indijonieczių nupirko, bus 1 d. Gegužio atidaryta dėl kolionizacijos. Iszdalinus plotus indijonieczams, liks czia dar daugelis milijonų akrų waisingos žemės ir baltweidžiams kolionistams; apart žemės, kaip sako, Wichita kalnuose yra ir auksas. Dabar jau traukia czia daugelis kolionistų, idant, atidarius rezerwaciją, galėtu kuo geriausius žemės plotus sau paimti. Susirinkę laukia wien dienos atidarymo, idant be jokio užmokesnio galėtu žemės sawinįkais pastoti.

Italijonus grażina.

Hamburgo garlaiwys "Fuerst Bismarck" atgabeno 1000 italiszkų ateiwių į New Yorką. Isz to skaitliaus 800 Amerikos waldžios daleido czia pasilikti, 200 gi tuom tarpu sulaikė. Du italijonai, atkakę su sawo jaunoms numylėtinėms, nors jas užraszė kaipo sawo moteris, turėjo traukti pirma pas sudžią, kurisai suriszo į porą ir tik potam daleido toms jaunawedžių porelėms pasilikti.

Užaugimas sztete Illinois.

Į žemdarbystės departementą szteto Illinois, Springfielde, isz wisų szteto pawieczių ateina liudnos žinios apie užaugimus szių metų. Wisuose pawieczuose, kur daugiausiai sėja žieminių kwieczių, du treczdaliai užsėtų kwieczių, isz wiso ant 1,649,000 akrų, likosi isz dalies szalczių, isz dalies gi twanų isznaikintų. Pasilikęs treczdalys teip wargingai iszrodo, kad ne galima tikėti surinkti daugiaus treczdalio widutiniszkų surinkimų; wos surinks farmeriai kwieczių tiek, kad galės užtekti jų ant sėklos; ant pardawimo gi jiems ne liks nieko.

Expliozija geležies dirbtuwej.

PITTSBURG, PA. Dirbtuwėj "Republic Iron Works", bepilant sutarpintą geležį, ji ne tikėtai prisigriebė į wandens rezerwoarą, nuo ko pasidarė baisi expliozija. Nuo expliozijos apdegė darbinįkai: Dennis Magoney, James Reilly, Martynas Kinski, Stanislowas Persowar, ir John Martin. Mahoney ir Reilly, kaip sako, apdegę yra mirtinai.

Twanu darbas.

Pagal surinktas kares departemento žinias, kuriam pawesta szelpti įpuolusius į wargą, dėl twanų isznaikintų turtų, žmonis, Mississippi paupiuose 60,000 žmonių ne turi maisto; ypacz gi rytiniuose apskricziuose wargas yra didelis.

Ties New Orleanu wanduo dar kyla, pragraužė jau damą ties La Fourche. Apskrityj terp New Orleano ir Baton Rouge, turtingiausiame wisoj Louizjanoj, twanai dar wis didinasi.

Isz Memphis, Tenn. raszo, kad netoli Davis Island iszgriebė net 25 prigerėlių kunus.

NACHER, WIS. Garlaiwys St. Joseph iszgelbėjo apie 100 negrų, kurie buwo pasislėpę netoli Davis Island. Upės pylimai czia silpni, turbut jie ne galės iszlaikyti pasikėlimo wandens.

Sniegai ir pustymai.

ASHLAND, WISS. Pirmą Welykų dieną siautė czia smarki audra, kuri wakare persikeitė į smarkius pustymus. Wėtra buwo teip smarki, kad nė wienas laiwas ne dryso iszplaukti isz uostos.

HUNTINGTON, MICH. Per Welykas czia diktai pasnigo; sniegas užklojo žemę ant wienos pėdos storai. Po sniegui užstojo szaltas oras.

Sargent Countyje, Sziaurinėj Dakotoj iszpuolė neiszpasakytai daug sniego, kurisai teip storai užklojo žemę, kad farmeriai Harben Township turėjo pailginti ant 35 pėdų szulinių swirtis, nes kitaip ne galėjo pasemti wandens. Hotelio sawinįkas Potten turėjo užtwerti stogą hotelio, idant nedaleisti iszbėgusių galwijų prisigriebti ant stogo; neseniai wienas swetimas arklys užbėgo ant hotelio stogo ir su jucm įlužęs, įpuolė į widurį. Maluno sawinįkas Sidney Mutten turėjo nukasti 13 pėdų giliai sniego, pakol galėjo sawo maluno stogą pasiekti. Kaimai ir girios sniego teip užneszti, kad daugelyj wietų nė medžių wirszunių ne matyt.

Wagia wyrus.

Kad kaip kur stengiasi moteris paweržti, tai dar tą galima suprasti, bet dabar Buffaloj antai užėjo laikai, kad griebiasi jau ir wyriszkių, bet kas juos stengiasi paweržti, iki sziol policija ne susekė. Darbinįkas, lenkas Golębek, iszėjo isz saliuno Raipo, ant kertės Woodlown ir Wohlers av. Prieszais tą saliuną stowėjo daili karieta, isz jos iszlipo du puikiai apsirėdę wyriszkiai ir wienas isz jų paszaukė Golębką ir kaip tik tas prisiartino, kitas sudawė jam smarkiai su kuom ten į pilwą teip, kada darbinįkas apswaigo, kits gi užmetė ant galwos baltą skepetą, įsitraukė į karietą, į kurią susėdo ir anie wyriszkiai ir suplakė arklį. Golębek wienok atsigaiwaliawo ir nors anie wyriszkiai wėl jam sudawė kelis kartus, bet pasisekė jam isz karietos iszstrukti. Prisiwilko jis į sawo namus, kur ir dabar dar guli lowoj, kalbėti negal, bet tą atsitikimą suraszė. Matė tą teiposgi wiena mergina ir darbinįkas. Policja ne žino, kas ir delko galėjo ant beturczio darbinįko užpulti. Tikėjo, kad koki gydytojai norėjo jį pagriebti dėl sawo bandawonių, suszaukė miesto gydytojus, bet terp jų nė užpultasis, nė liudinįkai užpuolikų ne pažino. Kaip sako, pereitą metą ties tuom pacziu saliunu prapuolė darbinįkas Perger, kurio, iszėjus jam isz ano saliuno, jau nieks daugiaus ne matė. Neseniai, kaip pasakoja, prapuolė ir daugiaus wyriszkių, o terp jų yra ir lenkai. Jų moterys tiki, kad juos kas turėjo teiposgi pawėržti; gal but wienok, kad jie pats pabėgo nuo sawo moterų, jeigu jos buwo ne naudos,

Žmogžudyste.

ST. LOUIS, MO. Jaunawedys, Louis Dawid isz Kimswick, beeinant į sužiedotines, Mamie Voss, namus, su kuria rengėsi į szliubą, kada atėjo prie presbiterijonų bažnyczios, iszszoko isz pasienio nepažįstamas wyriszkis ir sudawė Davidui su kuciumi kelis kartus į galwą. Turi jis nuo tų sudawimų suskaldytą galwą, nuo ko turės mirti.

Užtroszko nuo gazo.

READING, PA. Probaszczių wietinės katalikiszkos bažnyczios Szwento Juozapo, kunįgą Philipą Bensford, rado jo gywenime ne gywą. Pasirodė, kad jis užtroszko nuo priėjusio į gywenimą gazo; pratruko mat gazinė duda ir per tą pertrukimą priėjo gazo. Kunįgas Bensford buwo 50 metų amžiaus.

Dideli gaisrai.

NEW ORLEAN, LA. Sudėge czia dailiausia miesto trioba, "Mauritan Block". Ugnis pasirodė apie pietus ir teip greitai platinosi, kad į pusantros walandos isznaikino wisą bloką ir padarė blėdies ant 400,000 dol. Pagadyti likosi ir krasztiniai prie to bloko stowinti namai. Ugnis pasirodė pirmiausiai ant augsztutinių lubų, meblių krautuwėj Montgomery.

KANSAS CITY, MO. Užsidegė czia dideli ant 5 lubų namai ant Walnut ulyczios ir ugnis užgriebė ir kaiminystoj stowinczias triobas, taigi wisą bloką terp Walnut, 9to, ir 8ta ul. Sudegė namai Hallo, kuriuose tilpo reredakcijos laikraszczių "World" ir "Times". Pasirodė, kad ugnis užgimė nuo padegimo; bledys jos padarytos labai didelės.

Miestelis Tomchawk Lake, 17 mylių nuo Rhimland, Wis. suwisu iszdegė; isz wiso miestelio iszliko wien geležinkelio stacija.

Powandenine waltis.

Elizabeth Porte, laiwynės kapitonas, Lewis Dixon, padirbo powandeninę torpedų (powandeninių minų) mėtymui waltį, kuri gal plaukti lygiai ant wandens pawirsziaus, kaip ir po wndeniu; po wandeniu gal nusileisti gana umai ir ten plaukti teipjau greitai, kaip ir žuwys. Waltelė ta gal plaukti po wandeniu 50 mylių ne reikalaudama iszkilti. Tinka ji geriausiai naikinimui swetimų laiwų, užtikus karei. Atsibus dabar bandawonės, ant kurių Amerikos randas siunczia sawo delegatą; delegatai kitų krasztų ne bus prie bandawonių prileisti.

Iszpleszimas ir žmogžudyste.

SOMERSWORTH, N. H. Likosi czia užmusztas kasierius Great Falls National banko, Joseph Stickney. Užmuszėjai pagriebė ir daug pinigų isz banko kasos. Stickney ir jo pagelbinįkė, Parker Swazei, paprastai 12 wl. uždarydawo banką ir eidawo ant pietų. Dieną atsitikusios žmogžudystės Swazei iszėjo, o Stickney dar pasiliko bankoj. Apie 2 wal., Reed, eidamas į banką trepais, užtėmyjo, kad stiklai duryse iszmuszti. Paszaukė policiją, kuri iszwertė duris, įėjo į banką ir czia rado negywą kasierių, gulintį ant grindų. Negana, kad galwa buwo sutrupinta, ji buwo beweik su wisu nuo kaklo nupjauta. Kiek žmogžudžiai paėmė pinigų, isz tikro dar nežinia. Wieną žmogžudį suėmė Kanadoj; buwo jis persirėdęs į moteriszkus drabužius.

Prapuole.

ORANGE, IND. Prapuolė pastorius Case isz Tekusha ir policija ne įstengia jo surasti. Pereitą utarnįką paszaukė jį pas wieną mirsztantį parapijoną. Iszważiawęs tenir daugiaus ne sugrįžo; jo gi wežimėlį ir arklį rado pririsztą ant kiemo jo wieno draugo, bet kaip jis czia atsirado, nieks ne žino. Pas aną mirsztantį parapijoną su wisu ne buwo. Ant rytojaus jo moteris gawo laiszką, kuriuom newa prapuolėlis raszo, kad su ja persiskiria, bet laiszkas tasai ne jos wyro ranka buwo raszytas. Draugai mena, kad jį turėjo koki žmogžudžiai nužudyti.

Milžinu kapines Floridoj.

Netoli Forto Myers, Floridoj, yra maža salutė, apie 50 akrų užimanti; žemė czia waisinga, kurią nuo kelių metų žmonės apdirba. Ant tos tai salutės dabar rado senų laikų milžinų kapines. Kapai supilti ne teip kaip antai Lietuwoj ėsanti teip wadinami milžinų kapai, kuriuose ilsisi pelenai paprastų žmonių, o ne milžinų. Aplink paminėtas ant tos salutės kapines yra muras isz dalies sugriuwęs, isz ko matyt, kad tos kapinės buwo drauge ir twirtynė. Widuryj salutės yra ir griuwėsiai buwusios czia seniai bažnyczios, bet užsilikę jau tik jos pamatai, kurie rodo, kad bažnyczia turėjo asztuonkantės žwaigždės pawidalą. Ant tų kapinių iszkasė daugybę žmonių skelėtų (kaulų). Isz jų matyt, kad czia kawojo numirėlius isznykusi jau ant žemės milžinų weislė, ne tokia wienok kaip pasakose apsakyti milžinai, bet wisgi didesnė negu kur nor sziądien ant žemės. Skelėtai dabar iszkasti parodo, kad ant tų kapinių pakawoti numirėliai buwo widutiniszkai 8 pėdų augszczio, yra wienok ir augsztesnių; pecziai jų platus; kiti czia rasti kaulai teiposgi stambesni negu dabar ant žemės gywenanczių suaugusių žmonių.

Aplinkiniai idijonieczai bauginasi tos salutės ir jų niekaip negalima priwersti naktyj ją atlankyti. Wienas isz indijoniszkų wadų sziteip apsakė apie tuos atrastų kapinių gywentojus. Kada pikti iszpanijonys pergalėjo indijonieczius Meksike, pietinėj dalyj Floridos gywena dideli, galinga, druta indijonieczių weislė. Atėję czia iszpanijonys isz syk nusigando tų didwyrių, bet kada tie užpuolė ir norėjo atėjėlius iszwyti, iszpanijonys, turinti geresnius ginklus, juos pergalėjo; muszyj pražawo daugumas wyriszkių. Iszpanijonys pradėjo pasilikusius sawiszkai ciwilzuoti— tie wienok ne norėjo tokios nežmoniszkos ciwilizacijos; 3000 dar užsilikusių persikėlė ant minėtos salutės ir czia wienok surado juos pikti iszpanijonys. Sudrutintos storu muru ir apkasais kapinės parodo, kad czia turbut ir atsitiko paskutinis muszis, kuriame krikszczioniszki iszpanijonys ir isznaikino su wisu tą milžinų indijonieczių waislę, su wisu juos iszmuszė.

‡ DECATUR, IND. Kada czia urėdnįkai pawieczio biuro iszėjo ant pietų, pasinaudojo isz to wagiliai: sawo padirbtais raktais atsirakino jie biurą, paskui kasą ir pagriebę isz jos pinigus, iszsineszdino. Sugrįžę urėdnįkai rado tik tuszczią kasą.

‡ Netoli Langtry, Tex. susidaužė du trukiai Southern Pacific geležinkelio. Peczkurys likosi užmusztas ir keturi kiti geležinkelio tarnai sunkiai apkulti.

Isz darbo lauko.

¶ MILWAUKEE. Likosi padaryti kantraktai unijų darbinįkų su sanariais alaus leidinyczių draugystės. Skaitlius darbo walandų, kaip ir dabar, bus 10 walandų ant dienos. Seniaus, sumažėjus darbui, alaus leidinyczios paleisdawo ant tulo laiko nereikalingus darbinįkus, pagal dabar padarytą kontraktą toki paleidimai gal but tik ant pusės dienos. Jeigu unijų darbinįkas apsirgo ir negal dirbti, tai pagijęs turi but atgal prie darbo priimtas. Leidinyczių sawinįkai ne turi tiesos praszalinti nė wieno unijos darbinįko, kol tasai atlieka sawo darbą. Užmokesnis wežėjų ir darbinįkų dirbanczių prie ledų liekasi truputį pakeltas.

¶ CHICAGO, ILL. Nuo 1 d. Gegužio darbinįkai dirbanti prie statymo triobų turės gauti po 27½c. už walandą darbo, o jų pagelbinįkai po 20c. Nuo gegužio unijos reikalaus dėl darbinįkų po 30c. o dėl jų pagelbinįkų 25c. už walandą darbo; jeigu darbdawiai ant to nesutiks, unijos žada parengti sztraiką, kuriame imtu dalywumą wisi darbinįkai dirbanti prie triobų statymo. Kitose wietose unijų darbinįkai dirbanti prie triobų statymo paliowė dirbę todėl, kad kontraktoriai dawė darbą neprigulintiems prie unijų.

¶ CHICAGO, ILL. Prezidentas "American Railway Union", E.V. Debs, praneszė, kad 15 d. Sėjos, Chicagoj atsibus konwencija tos unijos darbinįkų. Ant konwencijos bus pakeltas klausymas apie twėrymą kooperatywiszkų darbinįkų kompanijų, ką remia kalnakasiai wakarinių sztetų, kurie rengia twerti darbinįkų kompanijas, kurios užsiimtu exploatacija kastynių. Debs užmanė rinkti pinigus ant nupirkimo kolionijų, kurias pawestu paskui laukų darbinįkams.

¶ BIRMINGHAM, ALA. Darbinįkams dirbantiems Tennesee Coal, Iron and Railroad Co. likosi apgarsinta, kad nuo 1 d. Sėjos jų uždarbis liks numažintas ant 12%. Dirba czia isz wiso 10000 darbinįkų.

¶ AKRON, OH. Sztaikas darbinįkų "Diamoud Pottery Co." pasibaigė. Czia laimėjo darbinįkai. Kompanija buwo numažinusi uždarbį darbinįkų, bet dabar sutiko mokėti tiek jau, kaip ir pirma.

¶ PATERSON, N. J. 500 darbinįkų Hearney & Foote dirbtuwės paliowė dirbę todėl, kad dirbtuwės sawinįkai numažino jų uždarbį ant 10%.

¶ QUINCY, ILL. Dirbtuwė Dayton Tablet Co., kuri per tris sanwaites ne dirbo, dabar wėl pradėjo dirbti. 200 darbinįkų gawo darbą ir dirba dieną ir naktį.

¶ YOUNGTOWN, OH. 500 darbinįkų "American Tube Iron Co." dirbtuwės paliowė dirbę todėl, kad kompanija numažino jų uždarbį ant 10%.

¶ AUBURN, ILL. 200 kalnakasių Chicago Bindew Coal Co. paliowė dirbę todėl, kad kampanija pakėlė darbinįkams parako prekes.

¶ CEDAR RAPIDS, IA. Netoli Walker, koksai John Oshorn surado didelius murmulų plotus, kur rengia dabar kastynes.

Iszlygos darbo Peterburge.

Maskolijoj darbinįkas neuždirba tiek, kiek uždirba krasztuose wakarinės Europos arba Amerikoj, bet už tai Maskolijoj gywenimas pigesnis. Maskolija užima labai didelius plotus, todėl wisokios jos dalys kitokias turi ir darbo iszlygas. Paimsime widutiniszką darbinįko uždarbį Peterburge. Murinįkas Peterburge gauna ant dienos po 75 kap.; dailide 1 r. 10 kap.; dienos darbinįkas 75 kap.; peczių (kakalių) statėjas su waiku uždirba po 2 rub. ant dienos; staliorius 1 rub. 45 kap.: stogų dengėjas 90 kap.; tepliorius 90 kap.; akmenų skaldytojas 1 rub. 50 kop. Kaslink gywenimo reikalų, Peterburgas wienok yra wienas isz brangiausių Maskolijos miestų. Pasirodo, kad Peterburge mažiausiai uždirba murinįkai; reikia dar pridurti, kad czia murinįkas ne dirba per isztisus metus, nes prasidėjus szalcziams dirbti prie muro yra policijos uždrausta, o tos szaltos dienos traukiasi daugiaus kaip pusę metų; taigi iszpuls, kad murinįkai Peterburge uždirba wos po 30 kop. ant dienos. Taigi gywenk žmogau, kaip sau nori.

ISZ Lietuwiszku dirwu AMERIKO.

—o—

Tėwynės Mylėtųjų draugystės reikaluose.

"Vienybėj" randame žinią, kad ant susirinkimo Tėwynės Mylėtųjų Draugystės, Minersvillej, prezidentas Kazakewyczius pakėlė klausymą, kur spaudinti iszleidžiamas T. M. D. knįgas? Kuopa nutarė jas spaudinti Amerikoj, nors pagal rasztą p. Mikolainio iszpuola, kad spaudinimas Amerikoj kasztuos dusyk daugiaus, negu kasztuotu Tilžėj. Mums rodosi, kad mieris T. M. D. yra wien szelpti knįgomis lietuwius, taigi priwalo rupintiesi, idant jų atspaudimas kasztuotu kuo pigiausiai, idant už surinktus pinigus kuo daugiausiai galima but terp brolių paleisti knįgų. Wisur ant swieto, kur tik yra draugystės susidedanczios isz atskirų silpnų kuopų, jeigu tik tos atskiros kuopos nėra ant tiek turtingos, kad galėtu atlikti sawistowiai kokį nors darbą, neturi tiesos iszduoti nutarimus tokius, kurių užganėdinti ne gal pati kuopa; niekur kuopos ne turi tiesos primesti sawo nusprendimą centraliszkai drugystės administracijai. Taigi pagal tokį surėdymą ir wiena kuopa, be pritarimo kitų ir centraliszkos administracijos neturėtu tiesos spręsti wiena apie wietą knįgų spaudinimo. Jeigu kiekwiena kuopa norėtu elgtiesi sawiszkai, tai turėtu ant galo užgimti nesutikimai terp jos ir centraliszkos administracijos, kurie ant galo galėtu paardyti ir wisą draugystę, arba nors jos darbus trukdyti. Tas jau ne galėtu naudingai atsiliepti ant stowio draugystės ir ant jos užsiėmimų.

Nauja lietuwiszka draugystė.

"Vienybė" pranesza, kad Minersvillej, Pa. susitwėrė nauja lietuwiszka draugystė, po wardu "Želmuo Citizens", kurios mieris yra suteikti pagelbą apsirgusiems draugsanariams ir numirus palaidoti. Taigi mieris jos toks jau, kaip ir kitų pagelbinių draugyszczių; tuom ji skiriasi nuo kitų panaszių draugyszczių, kad remiasi ne ant tikėjimiszko pamato, taigi kad sanariais draugystės gal buti lygiai katalikai, kaip ir iszpažintojai kitokių tikėjimų. Sanarių pristojo isz syk 15.

Isz Mahanojaus, Pa.

"Saulė" paduoda, kad Mahanojuj užsimezgė kuopa Tewynės Mylėtųjų Draugystės. Tas pats laikrasztis paduoda, kad apsigywenę czia jaunikaieziai rengiasi uždėti "Apszwietos Draugystę", kuri parengs skaitinyczias. wakarais užsiims skaitymais knįgų ir apsiszwietimu.

Lietuwiszkas plėszikas.

Isz WILKESBARRE, PA. raszo, buk laikomas czia kalinyj ir ant nugalabinimo už plėszimus ir žmogžudystes nusudytas plėszikų wadowas, lietuwys Waselga, bandė jau kelis kartus isztrukti. Jo draugai stengėsi jį isz kalinio paweržti, bet nepasisekė. Szerifas sudrutino dabar sargybą, idant pasikėsius wėl draugams kokiu nors budu jį paweržti, galėtų to nedaleisti.

† "Vienybė" pradėjo talpinti puikų darbą wokiszko mokslinczius, D-ro Edm. Weckentaedto, Liepojaus gimnazijos mokintojaus: Mytai, pasakos ir legendos žemaiczių. Lietuwiszkai iszwertė tą darbą D-ras Szliupas.

† Chicagos wos uzgimęs laikrasztis, "Amerikos Lietuwis" jau nepasirodo daugiaus; iszėjo wos trys nnmeriai ir užmigo.

Klaidos atitaisymas.

Pereitame numeryje mes paminėjome apie naują lietuwiszkai lenkiszką laikrasztį, "Lampa", kurį žadą kas mėnesis iszleisti Detroite, Mich. Tame musų paminėjime įsiskwerbė klaida kaslink iszleistojo to naujo magyjos laikraszczio; iszleistojumi jo yra ne p. Matutis, kaip tai musų laikrasztyj buwo paminėta, bet guna pagarsėjęs sawo monų prietaisų apgarsinimais, p. Mockus.

Rytui!

Paskutiniame "Ryto" numeryje, p. Dydynskas (turbut Didinskas) sziteip atsiliepia, matomai norėdamas "Rytui" prisilaižyti, o įkasti "Lietuvą": Atsimenu, "Lietuva" kritikawojo Geografiją; jai ne teip rupi Geografija, kaip isznewožyjimas katalikiszko tikėjimo, kunigų, Jezuitų, katechizmo kun. Putiatickio, nes pagal apswaigusių galwų katechizmas iszmintį waikų gadina ir sutrumpina. Toki dawadai yra mėlagingi, begėdiszki; nes katechizmas lenkiszkoje kalboje wisoje Lietuwoje nuo 1865 m. (ne, ant chronologijos truputį paklydote) yra uždraustas, o mus "bediewiai" tada blėkus szinkawo, katechizmo kn. Putiatickio ne skaitė, o wienok tur smarkiai sužeistus smegenis nuo gamtiszko tikėjimo, be klausymo ir atsakymų".

Puikus rasztelis, ner ką kalbėti. Mes tikėjome, kad jau sykį su nelaiminga geografija pabaigėme, bet kur tau, czia mat autorius turėjo net p. Didinską į talką pasikwiesti, o tas wėl ne gal nusiraminti už patilpusius "Lietuwoj" protestus priesz jo nelaiminga praszymą carui. Musų redakcija pati ne raszė nieko apie tą praszymą, patalpino wien rasztą p. Samaritono, o jau tasai prie wienmislių p. Didinsko priguli. Kuom czia gal risztiesi geografija su bediewyste, to turbut ir ponas Didinskas ne atras, bet jam mat, idant kitą įkasti, o sawę iszaugsztinti ir pamato nereikia. Užtenka pasakyti, kad kritikas geografiją, o p. Samaritonas praszymą prie caro nupeikė ant "isznewožyjimo" katalikiszko tikėjimo, katechizmo kun. Putiaticko ir t.t. Mes tikime, kad perskaitę rasztą p. Didinsko, tikri tikėjimo saugotojai pasakys: Diewe, saugok mus nuo nepaszauktų draugų, o jau nuo ne draugų mes pats jį pasistengsime apginti! Jeigu "Lietuva" butų platintoja bediewystės, tai jau geriaus apie tai iszmananti butų atsiliepę. Mes welyjame jau ir ant toliaus "blėkus szinkuoti", o p. Didinskui paliekame liuosybę ožius ganyti, o atliekamą laiką apwersti ant dabojimo žmonių mislies. Katechizmas kun. Putiaticko nėra uždraustas Lenkijoj, taigi ne gal but uždraustas ir Lietuwoj; mokintiesi isz jo namieje kiekwienas turi tiesą. Ar jį wartoja Lietuwoj, mes nežinome, bet Lenkijoj ji jau nuo 1872 m. užmetė ir dabar prie tikėjimo mokinimo ne wartoja, ir tai tokį nusprendimą iszdawė Warszawos ir Galicijos dwasiszka waldžia. Gal ji tą padarė dėl "isznewožijimo" tikėjimo?

Andrees kelionė prie sziaurinio žemės galo.

Pereitą metą, geografas Andree, buwo pasirengęs lėkti su pagelba orlaiwio prie su wisu nepažįstamų krasztų amžinais ledais užklotų, prie sziaurinio musų žemės galo arba prie žemės poliaus, nes ten negalima kitaip priwažiuoti. Besirengiant jam wienok užstojo wėlybas ruduo, atsikreipė prieszingi wėjai ir mokslinczius turėjo iszsižadėti sawo kelionės. Dabar todėl Andree rengiasi į tą kelionę jau nuo szio pawasario. Ant paskutinio susirinkimo Sztokholmo Antropologų draugystės Andree apreiszkė, kad jis 18 dieną Gegužio szių metų iszważiuos isz Gotenburgo ant salos Szpicbergo (ant Ledinių Jurių), nuo kur jis pereitą rudenį rengėsi keliauti ir kur likosi parengtos wisokios prietaisos orlaiwio pasikėlymui. Balionas (orlaiwys) likosi per szią žiemą padidintas ant 300 kubiszkų pėdų įtalpos, todėl ir gazo galės daugiaus paimti. Žudant kasdieną užlaikanczio ant oro balioną gazo po 100 pėdų, orlaiwys galės ant oro užsilikti per isztisas szeszias sanwaites. Apie 30 d. Sėjos mėnesio orlaiwys bus su wisu ant iszlekimo parengtas ir tą dieną. arba pradžioj Liepos mėnesio, mokslinczius žada pasikelti ir lėkti ant isztirimo su wisu nepažįstamos musų žemės dalies. Grįžti atgal, žinoma, jeigu ne pražus, rengiasi per Amerikos Sziaurinius krasztus, Alaskos pakranczių link, kur nusileidęs pasitiki rasti žmonių pagelbą, nes czia nuolatai lankosi žwejai ir aukso jieszkotojai, o nuo szio pawasario plaukinės czia ir Amerikos garlaiwiai. Andree aukauja mat sawo gywastį ant mokslo naudos, stengiasi supažindinti mus su nežinomais ir tai sunkiausiai besiduodancziais isztirimui musų žemės krasztais, todėl reikia wien geisti laimės ir pasisekimo jo stengimuisi.

Per 28 walandas isz Chicago į New Yorką.

Isz Chicago į New Yorką ir atgal tik $24.00 už tikietą ant Nickel Plate geležinkelio. Toki pigus tikietai bus tik nuo 23 iki 26 Balandžio; ant sugryžimo yra geri iki 5 Gegužio. Yra tai pigiausias perważiawimas, pigesnis kaip ant wisų kitų linijų.

Tikietų offisas: 111 Adams str., Auditorium Annex. Dypas ant kertės Clark ir 12tos ul., Chicago. Telefonas: Main 3389.

Isz wisur.

‖ Mieste Petrokowe, pietinėj Lenkijoj, kątik pasibaigė prowa kareiwio Uzuno ir jo sužieduotinės, Onos Karpinskiutės. Pasipažinę juodu, įsimylėjo ir norėjo apsiwesti, bet apart 10 pirsztų nieko neturėjo daugiaus; tasai wargės ir stabdė jų apsiwedimą. Uzun kur ten girdėjo, kad numirėlio ranka ją turincziam sugabeno turtus. Apie tai papasakojo jis sawo numylėtiniai ir paskui sutarė kokiu nors budu sugriebti numirėlio ranką. 19 d. Spalių 1896m. naktyj, nuėjo juodu ant wokiszkų kapinių mieste Lodz, atkasė wieną waiko kapą ir nupjowė iszimtam isz grobo numirėliui ranką. Ją paėmė su sawim Ona. Parėjusi namon, ji tuom tarpu įwyniojo tą rankutę į pundelį su sutersztais skalbiniais, kuriuos paskui ant rytojaus, užmirszus apie ranką, nugabeno pati pas skalbėją. Ta radusi nupjautą ranką ir praneszė į policiją. Užtai Uzun ir jo numylėtinė ir pateko po sudu. Apskųsti prisipažino. Sudas kaltinįkus nubaudė lengwai: Uzuną ant areszto prie policijos ant wieno mėnesio, o jo numylėtinę tik ant 7 dienų. Ar jiems numirėlio ranka atgabės laimę ir ar pralobs ant tiek, kad galėtu apsiwesti, galima paabejoti.

‖ Kaip sunkus yra Maskolijoj warguolių padėjimas, nes apie pagerinimą buwio jų nupenėti, nutukę waldinįkai nesirupina, parodo tą szitasai atsitikimas. Tulos gubernijoj, wiename kaime iszbuwo per isztisu du mėnesiu moteriszkė ant lanciugo prirakyta. Moteriszkė ta gawo mat proto sumaiszymą ir likosi nugabenta į ligonbutį ir kiek pagydyta, bet už jos laikymą ne buwo kam mokėti, nes jos wyras kaipo piemuo uždirba ant metų tik 50 rublių, ir tai turėjo maityti ketwertą mažų waikų, taigi ir teip szeimyna pusbadziai gyweno; ligonbutis, negaudamas užmokesnio, sugrąžino beprotę moterį wyrui. Isz bado moteriszkė pradėjo smarkiaus durnawoti. Nugabeno ją wėl į ligonbutį, kur palaikę kiek, wėl sugrąžino wyrui. Czia, dėl nedatekliaus maisto, ji wėl smarkiaus pradėjo durnawoti ir wieną kartą, sugriebusi jauniausįjį sawo waiką, kątik jo su peiliu ne supjaustė. Wyras turėjo bandą ganyti, todėl nebuwo kam beprotės daboti; ne liko žmogui nieko daugiaus daryti, kaip prirakyti ją ant lenciugo. Teip ji iszgyweno jau du mėnesiu ir gywena toliaus. Toki tai mat atsitikimai buwa carų wieszpatystei, kurį drysta maskoliszki laikraszcziai siulyti už wirszinįką wisos žemės wieszpatyszczių.

‖ Wengrijoj dabar traukiasi Peszto sude prowa, kuri sueržino wisus to kraszto gywentojus. Apskųstų yra 10 žmonių, o terp tų 7 moterys ir gydytojas; laike tirinėjimų wienok pasirodė, kad czia ir daugiaus yra kaltų, todėl likosi ir daugiaus suimtų. Pereitą sanwaitę sudas atkasė ant kapinių dar 11 numirėlių ant isztiririmo. Kaimas, isz kurio yra apskųstos moteris, buwo tai, tiesiog sakant, žmogžudžių ruja, Kaimo moterys mat susitarė su akuszere ir su gydytojumi ir paskui wisi dalinosi pelnu. Žmogžudžiai užasekuruodawo gywastį sawo giminių ir szeimynos sanarių daugelyj asekuracijos draugyszczių; idant paskui paimti pinigus isz tų draugyszczių, nunuodindawo užasekuruotus; daktaras gi iszduodawo atsakantį paliudyjimą ant palaidojimo. Žmogžudystės tos gana ilgai traukėsi, kol jas susekė.

‖ Mieste Borzna, Czernigowo gub., Mažrusijoj, likosi su kirwiu sukapota wisa szeimyna pulkauniko Spiridonowo. Kas yra žmogžudžiais, nežinia, bet kad jie ne paprasti plėszikai, reiszkia tas, kad pinigų ne paėmė. Kada į užmusztų gywenimą atkako policija, rado pirmiausiai su suskaldyta galwa gulintį patį Spiridonową, netoli jo woliojosi ant grindų muilo szmotelis; wirtuwėj, ant lowos, teiposgi negywa, gulėjo Spiridonowo moteris ir szalė lowos ant grindų jos 8 metų sunus. Skrynutė, kur kawojo užmusztasis pinigus ir brangenybes, sukapota, bet pinigai palikti, tik wisokios popieros iszmėtytos ant grindų; ant stalo gulėjo 48 rubl, taigi alga užmuszto; szėpoj buwo cidabriniai daiktai, bet ir jų žmogžudžiai ne krutino.

‖ Kaime Archangelskoje, Orlowo gub., įgawęs proto sumaiszymą Gabanow, su kirwiu sunkiai sužeidė sawo paczią, užėjęs isz netycziu isz užpakalio; kada ta sužeista puolė ant grindų, wyras iszėjo į priemenę, paėmęs peilį. Ant laimės wienok smugis suteiktas pacziai ne buwo mirtinas: perkirto tik skepetą ir užgawo galwą, bet kaulų ne suskaldė. Kada sužeistą pakelė atbėgusi motina, abidwi moteriszkės pasistengė atidaryti priemenios duris ir sztai ką ten pamatė: Gabanow stowėjo nuogas ant aslos su perpjautu pilwu, widuriai buwo iszlindę ir badė sawę toliaus su peiliu. Suszaukė pagelbą, subėgę žmonės suwaldė beprotį, atweztas daktaras iszmazgojo purwinus iszwirtusius widurius, juos atgal sudėjo, ir pilwą užsiuwo, bet wisgi tas ne daug gelbėjo: Gabanow ant rytojaus pasimirė.

‖ Orlowo gubernijoj ir Doniszkų Kazokų žemėj dideli twanai. Puse miesto Orlo yra wandens užlieta; wisos ulyczios netoli upės Okos ir Orlinkos wandens apsemtos iki antrųjų lubų; twanas užkilo netikėtai teip, kad gywentojams nieko neliko daugiaus daryti, kaip pasislėpti ant stogų. Wanduo nuneszė daug silpnai pastatytų namų. Wienuose namuose policijos wirszinįkas, įplaukęs į wieną gywenimą, rado ant pecziaus sulipusias moteris, kurios be je pagelbos ne butu galėjusios iszsigelbėti: wanduo jau siekė pecziaus wirszaus. Isz wandens wos kyszo kaip kur wirszunės miesto žiburių, kaip kur jie ir suwisu wandens apsemti. Apsemė prieglaudos namus ir ligonbutį; senelius ir ligonius wos spėjo perkelti į kitas wietas.

‖ Poltawos pawietyj, pas kazoką N. buwo tarnaitė 15 metų. Kazokui prapuolė kiek pinigų ir jis nužiurėjo, kad juos turėjo pawogti tarnaitė, todėl, norėdamas priwersti ją prisipažinti, skaudžiai sumuszė ir pažadėjo muszti dar labiaus. Mergaitė besigelbėdama nuo muszių, pabėgo isz jo namų ir praszėsi kaimynų priglausti, bet nieks nelaimingos ne priėmė. Neturėdama kur prisiglausti, mergaitė pasislėpė į kiaulių twartą wieno kaimieczio, kur su kiaulėms iszgyweno per dwi sanwaites; kiaulės pasirodė geresnės už žmonis, nes per tą laiką ji mito tuom, kuom mito ir kiaulės, kurios nedraudė nelaimingai griebti kiek maisto isz lowio. Ant galo czia ją surado wos gywą ir patalpino kaimo prieglaudos namuose.

‖ Pietinėj Maskolijoj badas. Daugelis baduojanczių kaimieczių szeimynų kas dieną ateina į Odesą paszelpos melsti, nes ne turi kuom ne tik užsėti sawo laukų, bet truksta net ant maisto. Daugelis apleidžia sawo ukes ir traukia į miestą. Užtatai malo ningas caras, wieton szelpti baduojanczius žmonės, mėto pinigus ant samdymo sau szalinįkų ant Balkanų passalio, idant su jų pagelba galėtu kokį nors Turkijos szmotą pagriebti ir paskui gywentojus įstumti į tokią jau nelaimę, kokią sziądien daugelis jo pawaldinių kenczia Maskolijoj.

Berlyne, moteris policijanto Hanningo, sumislyjo nužudyti sawo waikus ir sawę. Pritaisė ji kilpas, užmetė jas dwiem sawo waikam ant kaklo, nuwedė į wirtuwę ir pakabino juos ant įkaltų į sieną winių. Patempusi waikus, užnėrė kilpą ir sau ant kaklo, pasistatė kedę, užweržė kilpą ant winies ir paspyrė szalyn kėdę. Tuom tarpu į wirtuwę užėjo wiena isz kaiminkų; ji pagriebė peilį ir nupjowė kybanczius. Moterį ir wyresnyjį waiką dar iszgelbėjo, bet jaunesnysis buwo jau su wisu negywas.

‖ Hildersdorfe, netoli Freiburgo, Saksų žemėj, atsitiko smarki dinamito expliozija, kuri isznaikino wisas triobas aliejinyczios ir želatinos dirbtuwes, 5 darbinįkai prie to likosi užmuszti, du mirtinai ir kiti gana sunkiai sužeisti. Expliozija buwo teip smarki, kad aplinkinėse buwusiose medžių krautuwėse medžiai likosi isznesziоti. Sanariai sudraskytų darbinįkų likosi po wisus aplinkinius laukus iszmėtyti. Wisi langai Hildersberge nuo tos expliozijos iszbarszkėjo.

‖ Bremos garlaiwių kompanija pasidirbdino sau didžiausią ant swieto laiwą, kurį praminė "Friedrich Didysis". Laiwas tas turi 550 pėdų ilgio, 60 pėdų ploczio ir gal paimti 20000 tonų sunkenybės. Ant to laiwo yra wietos ant 2300 pasažierių III klasos ir 200 kajutų pasažierių. Tasai didžiausis ant swieto laiwas plaukinėja terp Bremos ir New Yorko.

‡ Brazilijos randas paliowė gabenęs sawo kasztais ateiwius isz Europos, tą paweikslą seka ir wietinės sztetų Parana ir Santa Catharina waldžios. Nuo dabar czia nedalina jau žemės ateiwiams. Atkakti rods ne draudžia, bet waldžios jau ne szelpia ateiwių; jeigu atkakę isz Europos nori turėti žemės plotelį, turi jį sau nusipirkti, ir turi jie turėti sziek tiek pinigų ant apsigywenimo.

‖ STARGARD, prowincijoj Pomeranijoj, Prusuose, jauna kalwio Wichmano meteris, įgawusi proto sumaiszymą, sumėtė sawo waikus į upę ir paskui ir pati szoko į wandenį. Wieną isz waikų pasisekė dar iszgelbėti ir atgaiwinti; paczios gi moteries ir dwejatos waikų atgaiwinti jau ne buwo galima.

‖ Prowincijoj Ishang, Chinieczių kraszte, kas dieną szimtai žmonių mirszta nuo bado. Randas stengiasi suszelpti baduolius, bet atsiunczia teip mažai wisokių produktų, kad jų užtenka tik paupių gywentojams; toliaus gi gywenanti ne turi nė jokio maisto ir mirszta isz bado.

‡ Mieste Ostritz, Saksonijoj, staliorius Buethner įgawo proto sumaiszymą: papjowė jis 13 metų mergaitę, Emmą Schmidt, supjaustė kuną į szmotus, nusigabeno į girią ir ten suwalgė. Beprotis jau likosi suimtas ir patalpintas į beproczių namus.

‖ Garsus sziaurių tirinėtojas, norwegietis Nansen, rengiasi sutwerti terptautiszką draugystę ant isztirimo sziaurinio žemės poliaus. Prancuziszki ir angliszki kapitalistai pažadėjo ant to paskirti 5,000,000 frankų.

‡ Basikeliant per upę Dnieprą, paskendo perkėlimui žmonių ir wežimų dideli waltis, ant kurios kėlėsi 50 žmonių. Kelis dar spėjo iszgriebti ir atgaiwinti, kitus isz griebė jau negywus, o daugelio ir kunų nesurado.

‖ Druskos kastynėse Leopoldshall užgriuwo dideli druskos szmotai ant 8 dirbanczių darbinįkų. Keturis atkasė jau suwisu ne gywus, likusi gi keturi buwo sunkiai ir labai pawojingai sumankyti.

‖ Terp slowakų Sziaurinej Wengrijoj, Trenczino komitate, badas. Krasztas tas ir teip newaisingas, o dar pereitą metą lauknose neuždėrėjo. Wengrų waldzios nesirupina apie suszelpimą baduolių.

‖ Perejaslawo pawietyj, Poltawos gub., kaime Pilipcziczi, jaunas 22m kazokas Jaremenko, pagriebęs kirwį, prie sawo motinos ir kitų szeimynos sanarių, į szmotelius sukapojo sawo tėwą.

‖ Kastynėse Longlaete, Transvaaliaus republikoj, pietinėj Afrikoj, atsitiko smarki expliozija, kurios 36 darbinįkai likosi ant wietos užmuszti, sužeistų gi yra dusyk tiek.

‖ Smarki wėtra sugriowė Wesselio dirbtuwės kaminą, Pappelsdorfe, Saksų prowincijoj. Griuwantis kaminas užmuszė wieną darbinįką; sunkiai gi apkultų pasirodė 11.

‖ Kastynėse Oberhausen, netoli Esseno, Wokietijoj, atsitiko smarki gazų expliozija, kurios 10 darbinįkų likosi užmusztų.

GEOGRAFIJA
ARBA
MOKSLAS APIE ŽEME.
I DALIS.

Pagal prof. Archibaldą Geikie ir kitus.

Kaip tik nuo kranto paputė vėjalis, debesys iszsiskirsto, dangus prasiszvaisto, buva tik dar kaip kur debesys slenkanti nuo kalnų. Jeigu tokiu nuo kalnų einanczių debesų ne buva, bryzai buva silpni, jeigu gi jie slenka nuo jurių, bryzai puczianti nuo kranto vos prisigriebia jurių kranto, bet toliau ne puczia, ant jurių nesiduoda jausti.

Paprastai priesz ausztant krantyniai bryzai mažinasi; kaip kada vėl jie eina smarkyn. Szvintant jie pradeda vėl pusti smarkiaus, bet neužilgio vėl mažinasi užtekant saulei.

Žemės temperatura, kietžemio krantai, apsiniaukimas arba giedra, padėjimas saulės, o gal but ir mėnulio, pavirszius ant kurio puczia, augsztumas kalnų ir jų toluma nuo kranto atsiliepia teip jau ant pasidarymo krantinių bryzų.

Mussonai.

Kaip kokiuose krasztuose puczia du prieszingi sau vėjai, kurie persimaino tik kas pusmetis. Tie vėjai puczianti nuolatai per pusę metų į vieną krasztą vadinasi *mussonais*. Jie paprastai yra ant Indiszko Oceano ir Gvinejiszkos Atlantiko kojos, puczia szaltoje metų dalyj (nuo Spalių iki Balaudžio) sziaur-rytų link, o sziltoje (nuo Balandžio iki Spalių) pietvakarų link. Persikeicziant vienam ant kito žymiai persikeiczia ir oras tų krasztų: sziaurrytinis mussonas turi mažiaus vandens garų, puczian jam oras buva sausas, dangus be debesų ir tai todėl, kad jis puczia nuo kietžemių; pietvakarinis gi atgabena daug garų, kurie susilaszina ir puola ant žemės paveiksle smarkių lytų; paskutinis mussonas puczia nuo oceano. Pasiliovus vienam paprastai iki užstojimui kitam, apie vieną mėnesį traukiasi laikai be vėjų.

Priežastis pasidarymo mussonų lengvai iszaiszkina metiniai persikeitimai oro spaudimo. Czia mes patėmyjame visai tą patį, ką matėme prie pasidarymo bryzų, vieni nuo kitų vien tuom skiriasi, kad bryzai pasidaro nuo įszilimo žemės ir jurių per vieną parą ir nuo paeinanczio nuo to skirtumo oro spaudimo, mussonai gi paeina nuo persikeitimo metines žemės ir jurių temperaturos ir nuo to paeinanczio ir skirtumo oro spaudimo. Pasidarymą mussionų prie Gvinėjiszkų krantų galima sziteip iszaiszkinti: vasarą Sacharos pieskynai smarkiaus įszyla negu Atlantiko vandens, todėl tai ties įkaitusiu pieskynu oro spaudimas bus mažesnis, negu ties oceano pavirsziumi. Aiszku, kad isz krasztų didesnio oro spaudimo oras trauks Sacharos link, kur tas spaudimas mažesnis ir tasai oro traukimas ir padaro vasarinį mussoną. Žiemą gi ties Sachara yra didesnis oro spaudimas negu ties oceanu, todėl tai oras trauks nuo Sacharos oceano link, ant kurio oro spaudimas mažesnis.

Priežastis Indiszko oceano mussonų yra ta pati. Žiemą Azijos kietžemiai atauszta, o jau labiaus negu oceano vandenų pavirszius, todėl tai ties kietžemiais bus didesnis oro spaudimas negu ties oceano pavirsziumi. Sunkesnis, sausas oras nuo kietžemių ir trauks jurių link kaipo vėsus sziaurrytinis mussonas, su kuriuom ateina giedra. Vasarą gi bus visai prieszingai. Azijos kietžemis įkaista nuo saulės spindulių labiaus, oras ties juom lengvas, ties eceanu gi, ne teip nuo spindulių įkaitusiu, sunkus, todėl tai ir trauks vilnis sunkesnio nuo oceano pavirsziaus oro kietžemio link kaipo drėgnas pietvakarinis mussonas, atgabenantis daug vandens garų isz oceano.

Sziaurinėse pakrantėse rytinės Azijos galima užtėmyti panaszius vėjus: sziaurvakarinis mussonas puczia nuo Azijos kietžemio oceano link. Peržiurėdami izobarų žemlapį, jus pats galėsite žinoti, kur koki vėjai puczia ir juo skirtumas terp izobarų bus didesnis, juo smarkiaus pus vėjai tuose krasztuose. Jeigu vietos didelio ir mažo oro spaudimo bus toli viena nuo kitos, tai ir vėjas bus silpnesnis negu tada, kada tokios vietos randasi netoli kits kitos, taigi kada didelis oro spaudimas yra arti mažo, arba, kitaip sakanti, kada minimum ir maximum yra kaimynystoj viens kito.

Panaszus vėjai yra ir kituose pajuriniuose krasztuose, persikeiczianti pagal metų dalis ir paeinanti nuo krantų pavidalo; teip paveikslan, Brazilijoj pavasaryj puczia sziaur-vakarinis vėjas, rudenyj gi piet-rytinis mussonas. Ant Viduržeminių jurių puczia teiposgi mussonai, kuriuos czia eteziskais vėjais vadina. Priežastis eteziskų vėjų yra szita: į pietus nuo Viduržeminių jurių, netoli nuo jų kranto, yra didelis Sacharos pieskynas, kurisai smarkiai įszyla nuo tiesiog beveik puolanczių vasarą saulės spindulių, todėl ir oro spaudimas ties juom susimažina; ant Viduržeminių jurių oras szaltesnis, taigi ir sunkesnis, todėl jis paveiksle eteziszko vėjo ir plaukia Sacharos link; žiemą gi buva prieszingai, todėl ir puczia karsztas sausas vėjas nuo Sacharos Viduržeminių jurių link.

Reikia czia pridurti, kad pucziant apaczioj, prie žemės pavirsziaus vienam vėjui, virszutinėse atmosferos eilėse puczia visados prieszingas. Vasara ties Sacharos pieskynais įkaitęs oras umai kyla į virszų ir iszkilęs plaukia virszutinėse eilėse nuo czia sziaurių link; apaczioj gi, kaip matėme, paczia vėjas nuo Viduržeminių jurių Sacharos link, taigi į pietus.

Sziaurinėj Afrikoj, Egipte, kaip antai Aleksandrijoj ir Kaire puczia tik sziauriniai vėjai.

Passatai.

Žiurėdami į žemlapį su izotermais, jus užtėmyjate, kad teip žiemą kaip ir vasarą isz abiejų pusių ekvatoriaus yra gana plati juosta, kur oro sziluma visada beveik vienokia; vienoks czia teiposgi oro spaudimas teip vasarą, kaip ir žiemą.

Tuose krasztuose oras įszylęs kyla į virszų, ten jis pasidalina augsztybėse: viena isz tų dalių plaukia pietų, kita gi sziaurių link.

Tokiu budu nuo tos ekvatorijaliszkos juostos virszutinėse atmosferos eilėse puczia du vėjai į prieszingas puses. Apaczioj, prie žemės pavirsziaus puczia vėl du prieszingi aniems virszutiniems vėjai: vienas isz sziaurių į pietus, kits gi, kitoj žemės pusėj, isz pietų sziaurių link, taigi ekvatoriaus link; atėjęs czia szaltesnis oras greitai įszyla, pakyla i virszų ir vieton įszilusio ateina eilės vėl szaltesnio. Vietoje kur tos oro eilės įszylusios kyla augsztyn, taigi ties ekvatoriumi, vėjų ne buva, czia yra tai teip vadinamas ekvatorijaliszkas bevėjis ruimas, kurisai traukiasi isz abiejų ekvatoriaus pusių kaipo siaura juosta.

Plaukiantis prie tų bevėjų ruimų oras isz sziaurių ir isz pietų padaro du vėju passatais vadinamu, kurie nepersikeiczia, bet per isztisus metus puczia vis į tą paczią szalį. Passatai turėtu nuolatai pusti ant sziaurinio žemės puskulkio isz sziaurių pietų link, ant pietino gi prieszingai, taigi nuo pietų sziaurių link; augsztutinėse atmosferos eilėse czia puczia teip vadinami *kontr passatai*, taigi prieszingi apatiniems vėjams, taigi nuo pietų sziaurių link ant sziaurinio žemės puskulkio ir nuo sziaurių pietų link ant pietinio. Teip but isztikro, jeigu žemės pavirszius įkaistų lygiai isz visų pusių, ir jeigu žemė nesisuktu aplink savo aszį. Sukimasi žemės aplink savo aszį atsiliepia ant passatų, ant kontr pasatų ir ant kitų ant žemės pavirsziaus pucziancziu vėjų. Jeigu jus važiuojate geležinkelio vagone, tai nors trukis greicziausiai bėgtu, jus ne jaucziate nė jokio vėjo budami vagono viduryj; bet iszeikite isz vagono ant platformos, arba atidarę vagono langą iszkiszkite per jį galvą, o tuojaus jaucziate, kaip oras suduoda smarkiai jums į akis, veidą ir tai dėl smarkaus trukio bėgimo. Vagone jus ne jaucziate vėjo todėl, kad oras czia bėga drauge su vagonu. Su visu teip jau yra ir ant žemės. Žemė gana greitai sukasi aplink savo aszį, bet nuo to sukimosi su visu ne jaucziame nė jokio vėjo todėl, kad musų žemės atmosfera, arba jos oras, sukasi teip jau smarkiai kaip ir ta žemės vieta, ties kurią ji yra. Bet visokios vietos žemės pavirsziaus sukasi ne su vienokiu greitumu. Žemė sukasi aplink savo aszį isz vakarų rytų link, visos jos vietos apsisukdamos aplink padaro ratą į 24 valandas, bet padaryti jų kelio ratai ne vienokios didumos, kaip ne vienokios yra paralelės, ant kurių tos vietos atsiranda; todėl tai ir ne visos žemės pavirsziaus vietos sukasi su vienokiu greitumu.

Ant ekvatoriaus greitumas, su kokiu bėga kiekviena vieta, pasiekia apie 416 mylių (musiszkių) kas valandą; ant geografiszkos platumos Paryžiaus ji bus 273 mylių; ant platumos 56° ji pasimažina iki 231 mylių; ant pats žemės galo, arba patsai polius su visu nesisuka.

Oras ėsantis, paveikslan, ties Paryžiumi, nors rodosi stovinczіu ant vietos, isztikro gi bėga su greitumu 273 mylių kas valandą. Daleiskime dabar, kad tasai oras persikėlė ties 56° sziaurinės platumos ir kad jo kelionės greituma ne sumažėjo ir jis kaip ir pirma atliks po 273 mylių kas valandą, bėgdamas isz vakarų rytų link; kiekviena vieta czia padaro tik 231 mylių; taigi czia jau oras pralenktu žemės sukimasi ir tai ant 12 mylių kas valandą ir padarytų jau smarkų uraganą (vėtrą). Jeigu vėl oras buvantis ties 56° platumos umai persikels ties 40° platumos, tai pasidarys prieszingai: jis ne galės paspėti bėgti drauge su žemės sukimosi, pasiliks užpakalyj, teip kaip, paveikslan, pasiliekia oras užpakalyj bėganczio trukio ir turės matomą atbulą bėgimą isz rytų vakarų link su greitumu 42 mylių kas valandą.

Isz tikro toksai persikėlimas oro nuo vietų vienos platumos į vietas kitos atsibuva nuolatai, prie to visoki stabdymai jų kelionės mažina sziek tiek ir jų bėgimo greitumą. Skirtumas vienok greitumo visgi buva: kadangi didumas paralelių, besiartinant prie polių, nuolatai mažinasi, todėl tai tose tolesnėse platumose tie apsireiszkimai, kokius czia paminėjome, juo aiszkiaus ir tankiaus pasirodo, juo platuma yra didesnė.

Tokią įtekmę turi žemės sukimasi aplink savo aszį ir ant passatų.

Peržiurėkime passatus musų, taigi sziaurinio žemės puskulkio. Pereidami isz sziaurių pietų link, jie perkerta paraleles, kurių diametrai (skersbrukszniai) pasididina, drauge su diametrais pasididina ir jų sukimosi greitumas. Todėl tai plotai oro liks užpakalyj žemės, jai besisukant, vakarų link ir vėjas pus isz *pietvakaru sziaur-rytu link*. Passatas sziaurinio žemės puskulkio puczia sziaur-rytų link. Wisai prieszingai bus su kontr passatais, kurie puczia virszutiniuose oro plotuose, augszcziaus passatų. Pereinant isz didesnių paralelių prie mažesnių (nuo ekvatoriaus į plotus vidutinės platumos), oras pralenks žemę, taigi turės pasisukti isz tikro savo kelio—nuo pietų sziaurių link—rytų link ir kontr pasatas sziaurinio žemės puskulkio bus pietvakarinis.

Pritaikydami tą patį prie pietinio žemės puskulkio, rasime, kad czia pus pietvakarinis passatas, o kontr passatas, taigi vėjas augsztutinėse atmosferos eilėse—sziaur-rytinis.

Terp plotų kur puczia passatai, yra, kaipi diržas apjuosiantis žemę, bevejiniai plotai. Tie plotai, žiemą ir vasarą ne vienokį užima ruimą; jie seka, nors isz tolo, paskui saulės padėjimą terp tropikų. Jie niekada nepereina ekvatoriaus ant pavirsziaus Atlantiszko Oceano. Wasario ir Kovo mėnesiuose, kada jie labiausiai prisiartina prie ekvatoriaus, sziaur-rytinis passatas paprastai pasibaigia ties 4° sziaurinės geografiszkos platumos; Rugsėjo gi mėnesyj, kada jie labiausiai atsitolina nuo jo, tas pats passatas baigiasi ties 11° sziaurinės platumos. Persikėlimas bevėjės plotų isz sziaurių pietų link ir atbulai, yra svarbiausia priežastis permainų metų dalių krasztuose žemės terp tropikų, ir teip—užstojimas lytų laiko duodasi isznaikinti perėjima bevejės ties ta vieta, o vėl sauso laiko perejimų—passato.

Kiekvienas jurinįkas žino, kad ant Atlantiko isz abiejų ekvatorians pusių yra plotai, kuriuose nėra vėjų. Įkaitęs oras kyla tiesiog augsztyn; nuo jurių su oru kyla augsztyn ir daugybė vandens garų. Pakilęs į virszų karsztas oras augsztybėse atszala teip, kad daugumas su juom pakilusių vandens garų pavirsta į laszus. Todėl tai tuose krasztuose buva daugiausiai smarkių audrų su parkunais ir lytų.

Augsztutinėse oro eilėse, kaip jau kalbėjome, puczia vėjai kontr passatais vadinami. Ties ekvatoriumi įszilęs oras iszkyla labai augsztai, 6–8 viorstus; taigi virszunės augsztų kalnų ne siekia czia ruimų, kuriuose puczia virszutiniai passatai arba kontr passatai. Kad toki kontr passatai arba vėjai augsztutinėse atmosferos eilėse isz tikro czia yra, iszpuola tas isz daugelio patėmyjimų.

Didelėse augsztumose tankiai pasirodo iszsidriekę paveiksle plunksnų reti debesys, mokslinczių vadinami cirrus, kurie traukia į prieszingą apatiniam passatui szalį. Pelenai pakilę augsztyn isz ugnakalnių persikelia virszutinėse oro eilėse į prieszingą apatiniems passatams szalį. Teip, paveikslan, laike iszsiveržimo ugnakalnio Morn Haru, ant salos St. Vincent, pelenai likosi atneszti ant salos Barbados, ant 160 viorstų nuo salos St. Vincent. Atsiradimą vulkaniszkų pelenų ant salos Barbados galima iszaiszkinti vien tuom, kad jie pakilę į ruimus kur puczia kontr pasatai, jų likosi nuneszti į rytus. Laike tos kelionės jie isz palengvo leidosi vis žemyn, pakol ne pateko į plotus apatinių passatų, ir jų neszami sziaurrytų link nupuolė ant Barbados salos. Pelenų buvo teip daug, kad suvisu uždengė dangų ir saulės spinduliai vos galėjo persigriebti. Buvo ir daugiaus panaszių atsitikimų, kurie parodo, kad virszutinėse oro eilėse puczia prieszingi passatams vėjai.

(Toliaus bus)

Paszwentinimas didelės Statuos New Yorke.

Imk Nickel Plate geležinkelio trukį, kuris į 28 walandas nuweż tawę į New Yorką. Wagonai yra apszwiesti elektrika, aptarnauti koloruotų tarnų, gaunami pietus ir t. t. Szis pasiważinėjimas užganėdins tawę. Tikietai pigesni kaip ant kitų geležinkelių.

Atsiszaukit prie J. Y. Calahan, General Agent, 111 Adams str. Chicago, o gausite wisą reikalingą informaciją.

Tiesos apie mažiasią uždarbį.

Angliszkos Australijos waldybos, Victoria, parlamentas užgyrė neseniai tiesas apie mažiausią darbinįkų uždarbį. Uždarbis mažiausias likosi užgirtas po 2 dol. ant dienos; mažiaus ant dienos mokėti darbinįkui yra wisoj kolionijoj uždrausta. Tiesos likosi iszduotos, bet neparodyti keliai, kokiais kolionijos randas tą sawo užgirtą bilių tikisi įwikdyti. Ką darys randas tąsyk, jeigu darbdawys susitars su darbo jieszkancziais, kurie sutiks dirbti už pigiaus? Apie bausmę nepildancių užgirto biliaus nieko nepasakyta. Ant užmokesnio už darbą atsiliepia daug prieżaszczių, nesunormawus tų prieżaszczių, negalima ir statyti normos uždarbio. Sziądien 2 dol. ant dienos gal, paweikslan, užganėdinti darbinįką, bet po metų iszlygos gal teip persimainyti, kad jis bus toli ne užtenkantis; teiposgi ir darbdawiams gal atsitikti, kad jie ne galės wisada potiek darbinįkams mokėti. Tąsyk, žinoma, darbinįkai nustotu darbo ir negalėtu uždirbti netik anų užgirtų 2 dol., bet nė wieno cento. Europoj XIII ir XIV amžyj kaip kur buwo iszduotos tiesos, pagal kurias darbinįkui uždrausta buwo reikalauti didesnio užmokesnio už darbą, negų jis buwo rando užgirtas. Tiesos tos wienok, wieton geidžiamų waisių, gimdydawo wien kruwinus maisztus. Tiesos paprastai užsilaiko ant ilgo laiko, iszlygos gi darbo gal mainytiesi tankiai, užgirtas mažiausias darbinįkų uždarbis remiasi wien ant sziądieninių iszlygų; užstojus umai kitoms iszlygoms, reiks permainyti ir dabartinę normą. Isz to naujo biliaus nesidžiaugia nė Australijos darbinįkai, nė darbdawiai.

Naujas waistas nuo dżiowos.

Sawo laike Berlyno profesorius, D-ras Koch, buwo newa iszradęs waistą nuo dżiowos, kuri, iszėmus wien smarkias ligas, kaip cholerą arba marą, daugiausiai žmonių į kapus nuwaro. Pirmutinį waistą D-ro Kocho pradėjo wartoti beweik wiso ciwilzuoto swieto ligonbucziuose; pasirodė wienok, kad jis neiszgydo ligonio, todėl ir likosi užmestas, o kaip kur net uždraudėjį wartoti, kaipo wodingą. Iszradėjas wienok neausiminė ir ne paliowė sawo tyrinėjimų toliaus, pakol ant galo nepagerino ant tiek sawo waisto kad jis nors ir ne iszgydo ligos, bet dik tai sumažina kentėjimus. Wokiszkame specijaliszkame laikrasztyj "Deutsche Medicinische Wochenschrift", Koch dabar wėl apreiszkė, kad jis, po kelių metų tirinėjimo, iszrado waistą nuo dżiowos, arba tuberculiną dwiejų weislių, jo pramintą "O" ir "R". Waistas tas iszradėjo likosi jau iszbandytas ant kralikų ir ant dżiowa serganczių. Dżiowa serganti ir pradžioj teip wadinamo "lupuso", wartojanti tą waistą, isz syk pasitaiso; daugelyj atsitikimų galima sakyti, kad ligonis isztikro likosi iszgydytas, bet D-ras Koch saugojasi tokio iszsitarimo, kol nepereis atsakantis laikas ir tik jeigu liga ne sugrįž, galima bus kalbėti, kad ligonis likos iszgydytas. Tą naują waistą negeria ligoniai, kaip tai yra su daugumu sziądien wartojamų aptiekų waistų, bet su czirszkynaite įczirszkia po oda; isz pradžiu ima waisto po mažai ir juo toliaus, juo daugiaus jo įczirszkia ligoniui. Waistas tasai jau wartojamas yra daugelyj Wokietijos ligonbucziųi, toliaus, žinoma, parsigabendys jį ir kitų krasztų gydinyczios. Dėl ligonių gero, reikia wien geisti, kad su szituom nauju waistu jie ne apsiriktu teip, kaip apsiriko su pirmutiniu to paties Kocho iszrastu.

Wietines Žinios.

—o—

— 36 metų Leo Daniels, agentas kompanijos pardawinėjanczios farmas, apsigywenęs po nr. 154 Libeck str., atsisweikino su sawo paczia ir waikais ir iszwažiawo į Whiting, Ind. Ant rytojaus, ant kranto mažo ažerėlio, rado ten kuną ne gywo žmogaus. Pasirodė, kad tai yra Daniels; turėjo jis paszowimą į szoną, nuo kurio ir pasimirė. Rewolwerio szale wienok ne surado, szale gulėjo tik degtinės stiklinė, bet kaip sako, Daniels degtinės ne gėrė su wisu. Kiszeniuose buwo auksinis laikrodėlis ir gana daug pinįgų. Taigi kas jį galėjo už muszti? Jeigu jis pats butų nusiszowęs, tai butų radę czia kur nors netoli ir rewolwerį; jeigu wėl butų jį nugalabinę plėszikai, tai ne butų palikę auksinio laikrodėlio, nė pinįgų kiszeniuje.

— Farmerys, Andrew Landman, apsigywenęs Palatine, nusilaužė sau koją. Paszaukė jis czia jau gywenantį daktarą Schirdingą, kurisai apžiurėjo nulaužtą koją ir ją atsakancziai apriszo, bet kad ji ilgai ne norėjo sugyti, ligonis paszaukė kitus gydytojus, kurie ir nugabeno į Chicagos ligonbutį; beweżant koją antru kartu nusilaužė. Ligonbutyj rods jį iszgydė, tik dabar turi wieną koją truputį trumpesnę. Už tai apskundė jis į sudą daktarą Schirdingą. Sudžia pripažio tiesą ligoniui ir nusprendė daktarą ant užmokėjimo už trumpesnę koją 10000 dol.

— Gimnastikas Dowson pateko po sudu už sužagimą dwiejų mergaiczių: May Luella ir Nellie Freerkemp. Apkaltintasis buwo sutartyj su sawo tėwu: minėtas mergaites tėwas mat newa priėmė už sawo, bet paskui sunus padarė jas įnagiu sawo bjaurių darbų. Senis Dowson, paszauktas į sudą, teip atsakinėjo, kad jį sudas nusprendė ant pusės metų kalėjimo už įžeidimą sudo; prowa sunaus dar nepasibaigė, bet jis už sawo bjaurius darbus, tur but, bus skaudžiaus nubaustas.

— Pereitą sanwaitę Chicagoj pasimirė isz wiso 409 žmonės; pereitą gi metą tą paczią sanwaitę pasimirė 560. Isz tų 409 pasimirusių buwo: 209 wyriszkių ir 200 moterų. Waikų mažiaus wieno meto amžiaus pasimirė 79; waikų nuo 1 iki 5 metų—68; senelių wirsz 60 metų—78. Daugiausiai myrių buwo nuo plauczių uždegimo, nes 75; nuo dżiowos 34; patžudyszczių buwo 5.

— Neseniai, koksai John H. Rauser, ėsanczioj po nr. 148 State ul. dantų gydinyczioj "National Dental Parlors" dawė isztraukti skaudantį dantį; dentistas isztraukė isztikro, tik paklydo, nes wieton skaudanczio, isztraukė sweiką. Už tą klaidą Rauser apskundė dentistą į sudą ir reikalauja už isztrauktą sweiką dantį ne daug, tik 5000 dol. Už tokią prekę atsirastu daug norinczių sawo dantis parduoti.

— Apsigywenęs po nr. 5014, 14 metų Hugo Fritz, norėdamas iszsigalasti sawo peilį, kopėczioms užlipo ant augszto, kur buwo tekilas; iszsigalando ir kopėczioms lipo atgal, laikydamas atlenktą peilį rankoje; koja pasprudo nuo wieno wirbalo ir waikas nupuolė žemyn ir tai teip nelaimingai, kad netik nusisuko sau sprandą, bet peilio geležtė perdurė jam szirdį teip, kad waikas atliko ant wietos.

— Netoli Shermerville, pereito utarnįko naktyj, iszilgai geležinkelio rėlių ėjo sau namon koksai Albert Eberlin; tuom tarpu atbėgo taworinis trukis, ko einantis žmogelis nepatėmyjo; trukio ratai jį pagriebė ir sumalė ir tai teip sunkiai, kad nors dar gywą isz po trukio isztraukė, bet į porą minutų jis czia jau ir pasimirė.

— Beardant medinius ant dwejų lubų namus po nr. 66 Chreey ave., griuwo siena. Tąsyk wienok ties sugriuwusia siena rinko strampus ant kuro Mary Haaf, kurią tai ir užgriuwo. Paszaukti į pagelbą ugnagesiai isz po griuwėsių isztraukė jau tik sustingusį kuną Haafienės.

Pabėgo szuwa, didelis, szersetis szerkszna, juodais pėtnais, ausys trumpai prikirptos, panasziai į wilką, jo wardas Tepsi; kas jį tuom wardu paszauks, tai jis greitai ateis prie rankų. Kas jį sugaus ir atwes, gaus gerą nagradą. Sawinįkas:

L. Azukas,
3301 Auburn ave. Chicago, Ill.

Lietuwiszkas Pikniįkas

Draugystės Sz. Juozapo isz Melrose Park, Ill. bus Nedelioj, 30 Gegužio, 1897. darže Gaden, kertė Madison st. ir Desplaines ave. Harlem, Ill. Prasidės 10 walandą ryto, ir trauksis iki 8 wal. wakaro. Įženga ant pikniko tik 25c. Harlem yra tai priemiestis Chicagos, apie 10 mylių į wakarus, prie pat Madison ul. Isz wisų pusių miesto galima į ten dawažiuoti sztritkariu tik už 10c. Tegul ima sztritkarius Madison ul. o dawažiuos net į wietą. Ant pikniko grajįs puiki muzika ir bus kitos gražios zabowos: deltogi szirdingai užpraszome wisus lietuwius ir lietuwaites atsilankyti. Su guodone

Komitetas Dr-tes Sz. Juozapo.

$24.00 isz Chicago į New Yorką ir atgal. Tai yra pigiau kaip ant wisų kitų geležinkelių. Kelionė Nickel Plate geležinkeliu ima tik 28 walandas. Tikietai parsiduos nuo 23 iki 26 Balandžio ir bus geri ant sugrįžimo iki 5 Gegužio.

Norėdami gaut miegojimo karus, arba kitokias informacijas, atsiszaukit į J. Y. Calahan General Agent, 111 Adams st., Chicago, Ill.

Mitingai.

Nedėlioj, 25tą Balandžio, tuojaus po sumai, bažnytinėj salėj, Dr-tė Dowydo Karaliaus laikys sawo prieszmetinį mitingą, ant kurio bus rinkimas naujos administracijos ant tekanczio meto; teiposgi yra ir daugiaus swarbių reikalų ant apswarstymo, todėl wisi sanariai tos Dr-tės turi ne atbutinai pributi, už nepribuwimą bausmė, pagal Dr-tės įstatus.

Su godone, K. Kigas, prez.

Nedėlioj, 25 Balandžio, 12 wal. widurdienio, salėje F. Majausko, kertė Laurel ir 33os ul., Liet. Polit. Susiwienyjimas laikys sawo mitingą, ant kurio delegatai isz wisų lietuwiszkų kliubų yra užpraszomi pributi.

P. J. Jonaitis. prez.

Liet. Republ. Kliubas 9tos wardos laikys sawo metinį mitingą subatoj, 24 Balandžio, 7 walanda wakare, salėj Kėrulio, 749 W. 22 st. kertė Wood, ant kurio wisus lietuwius užpraszo pributi. Ant to paties mitingo užsideda nauja lietuwiszka draugystė po wardu "Mylėtojai Teisybės"; deltogi užkwieczisme kuodaugiausiai lietuwių ant szio susirinkimo, idant galėtume gerai apswarstyti mierį draugystės, o apswarstę matysime, kaip ją pradėti.

Komitetas.

Pajieszkojimai.

Asz, Petronėlė Taczlauskienė, pajieszkau Frano Kriszcziukaičio (jis angliszkai raszosi Frank Kites). Gyweno 3 metus Bostone, o paskui iszwažiawo į Chicagą ir dabar nežinau kur besiranda. Jis pats, ar kas kitas, teiksis duot žinią ant szito adreso:

P. W. Tachelosky
140 W. 8th Str., So, Boston, Mass.
(24—4)

Pajieszkau sawo draugo, Kazimiero Liaudanskio, isz Kauno gub., Reseniu. pawieto, Wedegenų kaimo. Turių į jį labai swarbų reikalą. Jis pats, ar ka kitas, teiksis duot žinią ant szito adreso:

Jos. Ennis
Box 36, Gibson, New Mex.

Dominikas Butkewyczius isz Scranton, Pa. serga labai sunkiai jau trys mėnesiai. Dėltogi sziuomi atsiliepia į wisus sawo prietelius ir pažįstamus, idant teiktusi jį suszelpti tame apwerktiname padėjime nors paraminancziu žodžiu ir malda prie Diewo, praszant sugrąžinimo sweikatos.

Franciszkus Butkewiczius, jo brolis.

Pirmas lietuwiszkas teatras.

Chicagoj, Dr-tė D. L. K, Gedimino grajįs sawo pirmą teatrą subatoj, 24 Balandžio, 1897 m., czekų salėje, po nr. 32—34 Emma st; prasidės pusiau asztuntą walandą. Tikietai ant teatro po 25c., o ant pirmųjų kedžių po 35c. Po teatrui bus balius. Dėltogi wisus lietuwius ir lietuwaites szirdingai užpraszome atsilankyti, Su guodone,

(34—4) Komitetas.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwė.
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 137.

Iszsiuncziame in wisus miestus ir miestelius wisos Amerikos wisokius daiktus, kaipo tai: Maszinas del siuwimo, Maszinas del drukawojimo gromatu, Siutus, Overketus, Wargonus, Armonikas, Grajyjamas Dežutes, Klarnetas, Fleitas, Basetles, Skripkas, Gitaras, Triubas, Žiuronus, Britwas, Peilius, Widelcius, Szaukształus, Strielbas, Rewolwerius, Laikrodžius, Laikrodelius, Lenciugelius, Kompasus, Žiedus, Auskarus, Abrozus ir wisokius kitus daiktus. Teipogi padidiname fotografijas, dirbdiname lukształus del laikrodeliu ir t. t. Prisiuncziame katalioga kožnam dykai. **Adresawokit teip:**

Kelpsch, Noreiko & Co.,
56 Fifth Ave., CHICAGO, ILL.

A. SILHA & CO.

551-555 Blue Island Ave.
kertė 18-tos ir Loomis ul., CHICAGO.
Užlaiko didžiausią krautuwę

DRAPANU ir APAUTUWO

Didelis sztoras pilnai užwerstas rietuwems naujausių wasarinių paltų, žiponų, kelnių, kepurių, skrybėlių, marszkinių, czewerykų, ir t. t., o prekės pigiausios kaip wisur. Prie to užlaiko wisokiu kufarėlius, dėžiutias (walizas). Parankiu yra priwažiuoti, nes streetkariai prieina isz wisų dalių miesto.

Lietuwys Kazimieras Ramanauskas, kurį cze ant fotografijos matote, yra klerku toje krautuwėje ir lietuwiams, tens perkantiems, patarnauja isz szirdies. Parodo tikrus taworus ir paduoda teisingas prekias, per ką kiekwienas perkantis gali but tikru, kad gaus teisingą taworą ir nė ant wieno cento nebus apgautu.

Ben. Hatowskis.

527 S. Canal kerte Judd, Chicago, Il

Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODZIUS, LAIKRODĖLIUS
Lenciugėlius, Žiedus, Spilkas, auskarus ir teip toliau.

Kas nori gali gaut puikių "Gold Fielled", 14-ko Karatų, ant 15 akmenų. su tikrais Elgino w widuriais laikrodėlį nuo $17 iki $20 ant iszmokescziu, mokėdamas tik po wieną doliery ant nedėlios.

Kas tik ko reikalaujete ateikite pas mane, pirksite wiską pigiau kaip kitur.

Ziegorela czistyimas 50c. Sprendzyna 50c. Stykłas ir skazupkos 10c
Szlubinej ziedaj 56 ir 72 prabos nog $3 iki $6. Sidabrini "Elgin" ziegorej $7.00. Wyska garantawoje ant metu.

Gromatos ant paczto.

50	Arams F.	209	Oldyna Stanislav
65	Butim August	231	Sezys Wsonchie
67	Bernath H.	253	Sinja Maryanna
68	Bertlejaski Anna	258	Stabadžiona Fedore
70	Bilanskis Peter	260	Szudziesky Michely
79	Brenkus Agnuska	263	Szukiewicz Jozefa
88	Dulbis Peter	268	Trumpins Stanislow
94	Duteas Petrus	269	Tryszyles Antoni
108	Gergott Joseph	270	Tryakanka St.
145	Kaikis Kazimier	272	Vejoodwan Eva
164	Koszies Juzupas	274	Wahnesius Jozep
180	Lawentakys Alex	275	Watieck Pawel
186	Macina Johann	290	Zaranka John

E. ZANIEWSKIS.

924 33rd str., Lietuwiszkas kriauczius.

Pigausia drapanų krautuwė. Parduoda wisokius drabužius kuo no pigiausiai. Teiposgi dirba ant orderio už pigesnę preke kaip wisur. Wiengencziai, praszom atsilankyt, o persitikrysite.

P.F. Bradchulis,

Notary Public & Claim Adjuster.
Iždirbu wisokius dokumentus ir kaip mokinantis ant adwokato užsiimu wisokiomis prowomis, ypacz priesz kompanijas už sužeidimus. Teipgi kolektawoju skolas už burda ir algas ir duodu roda kiekwiename atsitikime. Wiengenczei turedami koky reikala szaukites pas sawo wiengenty.

F. P. Bradchulis,
630 So. Canal St., CHICAGO, ILL.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima pulkias Fotografijas, už tuzina tiktai
$2.00
An weseliu ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopuik ausel.

Nepamirszkite slaunios mano wietos, mano pažystamas
Kasparas Majauskas,
3342 Fisk ul., CHICAGO, ILL.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi kasdien no adynos 11 ryto iki 2 po pietu D-ras M. F. Božyncz, o D-ras M. P. Kosakauskas randasi Czetwergais ir Nedelioms no 10 iki 12 adyn. widurdienio ir daktaras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieką per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiuncziame ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome lygas per laiszkus.

Telefonas Yard 709

Ant pardawimo labai pigiai

Puikus saliunas, lietuwiszkoje apygardoje ant Bridgporto, geras biznis dėl lietuwio; parsiduoda su wisais daiktais, kas tik saliune randasi. Norintis pirkti, tegul atsiszaukia į saliuną pas

J. Szaputį,
3325 Fisk Str. Chicago, Ill.
(24—4)

Prekė pinigų.

Ruskas rublis po.....53c.
Prusiszkos markės po.....24½c.
Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 25c ant paczto kasztu.

Naujas Lietuwiszkas Saliunas.

Fel. Majausko
3301 Laurel
kerte 33czios ul.

Užlaikau swieżia bawarska Alu, geriausias ir seniausias Arielkas, Wyna, Likierius ir puikiausius Cigarus.

Prie saliuno turiu puike didelia sale ant mitingu, baliu ir wesialiju.

Ateik broli pamatytie ir to wiso pabandytie.

Felixas Majauskas,
3301 Laurel st., kerte 33czios ul,
CHICAGO, ILLINOIS.

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and new list of one thousand inventions wanted.

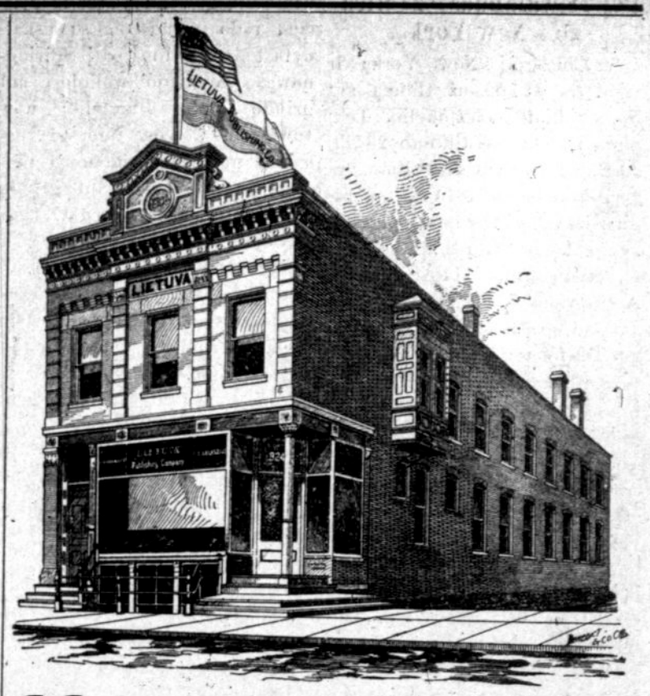

"LIETUVA"

Nedelinis Laikrasztis

Iszeina Chicagoje kas subata ir paduoda žmonėms
SWARBIAUSIAS IR TEISINGIAUSIAS ŽINIAS isz Amerikos, Lietuwos ir wiso paswieczio.

"Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2. Kas abu doliarus užsimoka isz wirszaus, gauna puikę knigelę, wertės 50c., dowanų. Kas užsimoka $1, gauna knigelę už 25c. Knigelę gali sau iszsirinkt isz musų kataliogo kas kokią nori, kad tik nebrangesnę per 50c. o prisiųsime dykai.

"Lietuva" yra labjausiai iszsiplatinus po wisa Amerika, deltogi biznieriams geriausiai užsimoka joje apsigarsinti.

"Lietuvos" spaustuwė spausdina visokias knigas. konstitucijas ir wisus kitus drukus: lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba padaro gražiai, greitai ir pigiai, nes sawo locname name turi kuopuikiausiai įrengta wisą spaustuwę.

"Lietuvos" Redakcija parduoda szifkortes ant geriausių laiwų, siunczia pinigus į Lietuwą ir wisas dalis swieto. Pinigai per mus iszsiųsti greicziausiai suwaikszczioja kaip isz wisų kitų agentų. Mes teipgi parduodame lotus ir namus aplink lietuwiszką bažnyczią ir atliekame wisokius lietuwių reikalus gerai, greitai ir teisingai.

Raszant į mus su bent kokiu reikalu, arba pinigus prisiuncziant, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
924 33rd Street. CHICAGO, ILL.

Pinigus siųskite registruotose gromatose arba per "money order", tai niekada ne pražus. Iszpirkę "money order" nelaikykite jį kiszeniuje, bet tuojaus prisiųskite mums: siuncziant "money orderį", gromatą registruoti nereikia, prisiųskite prastoje gromatoje, nes ant jo nieks, be mus, pinigų isz paczto neiszims.

Ofisas "Lietuvos" esti kasdien atidarytas nuo 7tos walandos ryto iki 9 wakaro, o nedėliomis nuo 12tos widurdienio iki 6 wakaro. Chicagiecziai turinti kokius reikalus, teiksis atsilankyti minėtose walandose.

"GARSAS"
AMERIKOS LIETUWIŲ,

yra pigiausias nedelinis laikrasztis.

Iszeina Szenadorije kas subata, kasztuoja tik wiena dolery ir 20 ct. ant metu,

60 centu už pusmety,

TALPINA puikias istorijas ir apraszymus isz lietuwių gywenimo; teipgi žinias isz Lietuwos ir wiso swieto; Garse daugiausiai galima rasti žinių isz Amerikos apie darbus.

Jei nori žinoti kas swiete darosi; jei nori pasiskaityti puikių istorijų, jei nori dasižinoti apie darbus kituose miestuose—parsikwiesk "Garsą". Prisiųsk sawo adresą, tai gausi porą numerių ant pažiuros už dyką.

Mus Adresas "Garsas" Publishing Co.
SHENANDOAH, PA.

W. SZYMANSKI

624 Blue Island Ave:
užlaikau didžiausia
Krautuwia Mebliu,
kaipo tai;
Stalų, Sėpų, Lowų, Peczių, Lempų, Diwanų ir t.t. o parduodu wiską pigiau kaip wisi kiti sztorai. Teipogi parduodu ir ant mėnesinių arba nedėlinių iszmokesczių. Pamėginkit pas manę, o pamatysite, kad daug geriau ir pigiau pirksite wiską, nė kaip kur pas kokius žydus.

N.L. PIOTROWSKI,

Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.
Ofisas: 4 La Salle St., Rumas 620. Gywenimas: 112 W. Division St.

Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidima ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasiklause.

Gali susiszneket lenkiszkai.